

บทที่ 3

ขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการโรงแรมต่อบุคคลภายนอก

ในเรื่องขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการโรงแรมต่อบุคคลภายนอกนี้ แม้จะไม่ใช่จุดมุ่งหมายหลักของการศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แต่เพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา ผู้เขียนจึงใคร่ขอยกเรื่องดังกล่าวนี้มากล่าวไว้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านต่อไป

จากที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ว่า รัฐได้เข้ามามีบทบาทในการควบคุมดูแลการประกอบกิจการโรงแรม โดยการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ออกมาในรูปของกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ เพื่อให้สถานที่ที่หนึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะสามารถเป็นโรงแรม และเปิดดำเนินการให้บริการแก่สาธารณชนได้อย่างปลอดภัยและมีคุณภาพแล้ว นอกจากนั้น รัฐยังได้เล็งเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบกิจการโรงแรมกับบุคคลภายนอกซึ่งนอกเหนือจากความสัมพันธ์กันตามสัญญาการเช่าพักอาศัยตามปกติแล้ว ผู้ประกอบกิจการโรงแรมยังมีนิติสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกผู้มาใช้บริการโรงแรมอย่างไร และมีความรับผิดชอบอย่างน้อยเพียงใดต่อบุคคลดังกล่าว

ในบทนี้ ได้แยกการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนแรกในหัวข้อ 3.1 เป็นการศึกษาขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการโรงแรมต่อบุคคลภายนอกตามกฎหมายไทย และส่วนที่สอง ในหัวข้อ 3.2 เป็นการศึกษาขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการโรงแรมต่อบุคคลภายนอกตามกฎหมายต่างประเทศ ดังนี้

3.1 ขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการโรงแรมต่อบุคคลภายนอกตามกฎหมายไทย

ในส่วนของการศึกษาขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการโรงแรมต่อบุคคลภายนอกตามกฎหมายไทยนี้ จะเน้นที่การศึกษาความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการโรงแรมต่อบุคคลภายนอกในทางทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นหลัก และในที่นี้ ผู้ประกอบกิจการโรงแรมให้หมายความถึงเจ้าสำนักโรงแรม และบุคคลภายนอกหมายความว่าคนเดินทางหรือแขกอาศัย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นกฎหมายที่ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าสำนักโรงแรมกับคนเดินทางหรือแขกอาศัย โดยกำหนดหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะเอาไว้ในลักษณะที่ 10 ฝากทรัพย์ หมวดที่ 3 ว่าด้วยวิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม ประกอบด้วย 6 มาตรา ตั้งแต่มาตรา 674 ถึงมาตรา 679 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนด

สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมที่มีต่อทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัย โดยจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติในเรื่องเจ้าสำนักโรงแรมอยู่ในลักษณะฝากทรัพย์สินและวัตถุแห่งสัญญาฝากทรัพย์สิน คือ ทรัพย์สิน ดังนั้น นิติสัมพันธ์ระหว่างเจ้าสำนักโรงแรมและคนเดินทางหรือแขกอาศัย ณ ที่นี้ จึงเป็นไปในทางด้านความรับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพย์สินเท่านั้น และเป็นนิติสัมพันธ์กันในทางสัญญาโดยเป็นเอกเทศสัญญาอย่างหนึ่ง

กรณีนิติสัมพันธ์ดังกล่าวจัดเป็นเอกเทศสัญญาจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะในส่วนที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยตรงในแต่ละลักษณะ แต่ในเรื่องใดที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะก็ต้องตกอยู่ภายใต้บทบัญญัติอันเป็นหลักทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งได้แก่บทบัญญัติในบรรพ 1 และบรรพ 2 ดังนั้น เรื่องใดที่มีบทบัญญัติอยู่ในกฎหมายลักษณะฝากทรัพย์สิน คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 657 – 671 และ มาตรา 674 – 679 แล้ว ก็จะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติเหล่านั้น ยกตัวอย่างเช่น การที่เจ้าสำนักโรงแรมปิดค้ำแจ้งความไว้ในโรงแรมเป็นข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของตน ถือว่าเป็นโมฆะ เว้นแต่แขกอาศัยจะได้ตกลงโดยชัดแจ้งด้วย กรณีเป็นไปตามมาตรา 677 ซึ่งเป็นบทบัญญัติเฉพาะ ดังนั้น จึงไม่อยู่ภายใต้บทบัญญัติทั่วไปตามบรรพ 2 ในมาตรา 373

แต่ในกรณีใดที่กฎหมายวิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรมมิได้บัญญัติเอาไว้ ก็ต้องนำบทบัญญัติทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 1 และบรรพ 2 มาใช้บังคับกรณีเช่น การเกิดสัญญาระหว่างเจ้าสำนักโรงแรมกับคนเดินทางหรือแขกอาศัย ซึ่งเกิดจากการแสดงเจตนาทำนิติกรรม โดยผู้เข้าพักอาศัยทำคำเสนอต่อเจ้าสำนักโรงแรมว่าประสงค์จะเข้าพักอาศัยในโรงแรม เมื่อเจ้าสำนักโรงแรมตอบรับคำเสนอโดยทำคำสนองตอบกลับไปว่ายินยอมให้เข้าพัก สัญญาจึงเกิดขึ้นและมีสิทธิหน้าที่ต่อกันได้

ในเบื้องต้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นในการศึกษา ควรมีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่า “ โรงแรม ” , “ เจ้าสำนัก ” และ “ คนเดินทางหรือแขกอาศัย ” ก่อน ซึ่งจะพบโดยบ่อยครั้งในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยวิธีเฉพาะเจ้าสำนักโรงแรม

คำว่า “ โรงแรม ” หมายความว่าถึงสถานที่เช่นไร ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้ให้คำจำกัดความไว้ แต่ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2478 ได้มีพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ให้คำจำกัดความคำว่า “ โรงแรม ” ไว้ในมาตรา 3 ว่า โรงแรมคือ “ บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว ”

แต่ทั้งนี้ ในมาตรา 674 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ยังกล่าวถึงคำอยู่อีก 2 คำ คือคำว่า “ โฮเต็ล ” และ “ สถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้น ” มีนักกฎหมายเห็นว่า คำทั้ง 2 คำนี้น่าจะมีความหมายเช่นเดียวกันกับ “ โรงแรม ” กล่าวคือ เป็นสถานที่ที่จัดตั้งขึ้นสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราวเพื่อรับค่าที่พักหรือสินจ้าง การที่มาตรา 674 ใช้คำว่า “ โฮเต็ล ” ก็คงเป็นเพราะคำดังกล่าวเป็นคำภาษาอังกฤษซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายในขณะนั้น จึงน่าจะเข้าใจได้ง่ายกว่าคำว่า “ โรงแรม ” ส่วนคำว่า “ สถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้น ” คงเป็นเพราะผู้บัญญัติกฎหมายต้องการที่จะให้บทบัญญัติในเรื่องนี้ใช้บังคับได้กับสถานที่ทั้งหลายที่ดำเนินกิจการเช่นเดียวกับโรงแรมหรือโฮเต็ล ซึ่งอาจมีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น

อย่างไรก็ตาม ท่านอาจารย์ จิต เศรษฐบุตร มีความเห็นในเรื่องนี้ไว้ว่า “ ในขณะที่ได้ร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และพาณิชย์บรรพ 3 อยู่ นั้น ยังไม่มีกฎหมายวางระเบียบในเรื่องการตั้งและดำเนินกิจการของโรงแรมแต่อย่างใด ขณะนั้นยังไม่ได้ออกพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 กำหนดความหมายแห่งศัพท์ของคำว่าโรงแรมไว้ สิ่งที่เป็นโรงแรมในครั้งนั้นได้มีชื่อต่างกันแล้วแต่ใครจะชอบ เรียกเป็นโฮเต็ลก็มี เรียกเป็นที่พักคนเดินทางก็มี ดังนี้ เมื่อได้ร่างมาตรา 674 ผู้ร่างจึงได้เอ่ยถึงโฮเต็ล และสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้นและความมุ่งหมายอันแท้จริงก็คือโรงแรม อันได้แก่สถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราวนั่นเอง ดังนี้ ข้าพเจ้าจึงเชื่อว่า คำว่าโฮเต็ลและสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้นได้กลืนหายไปรวมอยู่กับคำว่าโรงแรมหมดแล้ว ”¹

คำว่า “ เจ้าสำนัก ” ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ได้ให้คำจำกัดความไว้เช่นเดียวกัน แต่มาตรา 3 ของพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ได้ให้คำนิยามของคำว่า “ เจ้าสำนัก ” ไว้ว่า หมายความว่า “ บุคคลผู้ควบคุมและจัดการโรงแรม ”

นอกจากนี้ยังมีความเห็นของนักกฎหมายเกี่ยวกับคำว่า “ เจ้าสำนัก ” ว่าหมายถึง “ บุคคลผู้ควบคุมและจัดการโรงแรมซึ่งต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินการโรงแรมได้ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม กล่าวคือ จะต้องขอและได้รับอนุญาตและจดทะเบียนโดยถูกต้อง เจ้าสำนักอาจเป็นเจ้าของโรงแรมนั้นหรือไม่ก็ได้ ”²

¹ จิต เศรษฐบุตร , ความรู้เบื้องต้นแห่งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย ยืมและฝากทรัพย์ . พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2531) , หน้า 142 .

² กมล สนธิเกษตริณ , ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ยืมและฝากทรัพย์ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , 2520) , หน้า 68 .

“ เจ้าของกิจการโรงแรม ผู้ถือกรรมสิทธิ์เก็บผลประโยชน์รายได้จากกิจการโรงแรม หาใช่บุคคลผู้ควบคุมและจัดการโรงแรม ซึ่งเป็นตัวแทนไม่ ”³

“.....อาจมิใช่ตัวผู้ถือกรรมสิทธิ์แห่งสถานที่อันเป็นโรงแรมก็ได้ การอาจเป็นว่าได้มีคนเช่าสถานที่แห่งหนึ่ง แล้วจัดทำให้สถานที่นั้นเป็นโรงแรม ผู้เช่านี้ก็เป็นเจ้าสำนักตามความหมายแห่งบทบัญญัติที่ศึกษาอยู่นี้ได้ ”⁴

ตามความเห็นของผู้เขียน เห็นว่า เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ เจ้าสำนัก ” หรือ “ เจ้าสำนักโรงแรม ” ไว้ แต่พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยโรงแรมได้ให้คำนิยามคำนี้เอาไว้ จึงอาจถือได้ว่าเป็นกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 วรรค 3 ดังนั้น เจ้าสำนักจึงไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นเจ้าของโรงแรมเสมอไป อาจเป็นบุคคลที่รับจ้างเข้าควบคุมดูแลและจัดการโรงแรมก็ได้

นอกจากนี้ยังมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 259/2526 กล่าวไว้ว่า จำเลยที่ 2 เป็นหุ้นส่วนของโรงแรมจำเลยที่ 1 และหุ้นส่วนทุกคนมอบอำนาจให้จำเลยที่ 2 เป็นผู้จัดการโรงแรมจำเลยที่ 1 ดังนี้ จำเลยที่ 2 ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าสำนัก โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ 2 เกี่ยวกับการจัดการกิจการโรงแรมจำเลยที่ 1

“ คนเดินทาง ” ซึ่งภาษาอังกฤษใช้คำว่า “ traveller ” และ “ แขกอาศัย ” ซึ่งภาษาอังกฤษใช้คำว่า “ guest ”⁵ คำทั้ง 2 คำนี้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้ให้คำจำกัดความไว้อีกเช่นเดียวกัน แต่น่าจะมีความหมายตรงกับคำว่า “ ผู้พัก ” ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 มาตรา 3 ซึ่งหมายถึง คนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดที่เจ้าสำนักจัดให้พักอาศัยในโรงแรมเพื่ออยู่หรือพักชั่วคราว โดยจะรับสินจ้างหรือไม่ก็ตาม

³ ไผทชิต เอกจรียากร, คำอธิบายกฎหมายจ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน ยืม ฝากทรัพย์ เจ้าสำนักโรงแรม, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน ล 2542), หน้า 459.

⁴ จี๊ด เศรษฐบุตร, ความรู้เบื้องต้นแห่งกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยยืมและฝากทรัพย์, หน้า 142.

⁵ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, The Civil and Commercial Code, book I-VI chapter III, 2527, หน้า 123.

ดังนั้น จึงพอจะกล่าวได้ว่า คนเดินทางหรือแขกอาศัยนี้ คือ บุคคลที่เจ้าสำนักได้ ยอมรับให้เข้าพักอาศัยเป็นการชั่วคราวในโรงแรม โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าบุคคลผู้นั้นจะต้องเสีย ค่าที่พักหรือไม่ บุคคลอื่น ๆ ที่เข้าไปในโรงแรมหรือทำงานอยู่ในโรงแรมจะไม้อยู่ในความหมายว่า เป็นคนเดินทางหรือแขกอาศัยแต่อย่างใด เช่น บรรดาพนักงานของโรงแรม หรือผู้ที่เข้าไปใน โรงแรมเพื่อพบปะผู้พัก หรือผู้ที่เข้าไปใช้บริการในโรงแรม เช่น เข้าไปรับประทานอาหารหรือไป เดินรำ หรือไปในงานจัดเลี้ยงหรือเข้าร่วมประชุมในโรงแรม เป็นต้น⁶

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า กฎหมายได้บัญญัติให้เจ้าสำนักโรงแรมมีสิทธิและหน้าที่อัน เกี่ยวกับทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยที่ได้นำเข้ามาในโรงแรม ในลักษณะเช่นนี้อาจทำ ให้เข้าใจได้ว่าเป็นเพราะเจ้าสำนักโรงแรมและคนเดินทางหรือแขกอาศัยมีนิติสัมพันธ์ในทาง ฝากทรัพย์สินโดยตรง ทั้งนี้เพราะบทบัญญัติดังกล่าวอยู่ใน หมวดที่ 3 ว่าด้วยฝากทรัพย์สิน แต่ในความเป็นจริงเมื่อพิจารณาแล้วมิได้เป็นเช่นนั้น เพราะโดยปกติแล้วคนเดินทางหรือแขกอาศัยมิได้ ส่งมอบทรัพย์สินของตน เช่น เสื้อผ้า กระเป๋าเดินทาง เครื่องใช้ ที่ได้นำติดตัวมาให้กับเจ้าสำนัก โรงแรมแต่อย่างใด และเจ้าสำนักโรงแรมก็ไม่ได้มีเจตนารับฝากด้วย ดังนั้น สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นเรื่องที่ต้องการให้เจ้าสำนักโรงแรม มีสิทธิและหน้าที่เสมือนอย่างผู้รับฝากทรัพย์สินที่มีค่าบำเหน็จ⁷ ในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่ คนเดินทางหรือแขกอาศัยได้นำเข้ามาในโรงแรมนั่นเอง กล่าวคือเป็นการที่เจ้าสำนักโรงแรมต้อง ดูแลรักษาทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัย ซึ่งเป็นเรื่องที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือไปจาก นิติสัมพันธ์อันเกิดจากสัญญาการเข้าพักอาศัยระหว่างเจ้าสำนักโรงแรมกับคนเดินทางหรือ แขกอาศัย

นอกจากนี้ ยังเคยมีคำพิพากษาฎีกายืนยันว่านิติสัมพันธ์ระหว่างเจ้าสำนักโรงแรมกับ คนเดินทางหรือแขกอาศัยนั้นไม่ใช่เป็นเรื่องของการฝากทรัพย์สินแต่อย่างใดเลย ได้แก่ คำพิพากษา ฎีกาที่ 3413 / 2530 โจทก์เข้าพักในโรงแรมของจำเลยและนำรถยนต์ไปจอดในบริเวณลานจอดรถของโรงแรม รถยนต์โจทก์หายไป ต่อมาโจทก์ได้รับรถยนต์คืนในสภาพชำรุดเสียหาย จึงฟ้องใน ข้อหาฝากทรัพย์สินขอให้จำเลยชดเชยค่าเสียหาย โดยบรรยายฟ้องให้จำเลยรับผิดในฐานะเป็น เจ้าสำนักโรงแรมหรือโฮเต็ล เช่นนี้เป็นการฟ้องให้จำเลยรับผิดในฐานะเป็นเจ้าสำนักโรงแรมหรือ โฮเต็ลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 674 และมาตรา 675 ซึ่งเป็นบทกฎหมาย ในเรื่องวิเศษเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรมนั่นเอง มิใช่การฝากทรัพย์สินตามมาตรา 657 แต่อย่าง

⁶ สุธีร์ ศุภนิมิตต์, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์วิชาเอกเทศสัญญา 2 ยืมและ ฝากทรัพย์สิน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540), หน้า 231.

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 228.

เดียดังที่จำเลยให้การปฏิเสธไว้ ศาลจึงวินิจฉัยให้จำเลยรับผิดชอบตามฟ้องได้ จากคำอธิบาย ประกอบกับคำวินิจฉัยของศาลฎีกาข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า โดยปกติแล้วคนเดินทางหรือแขกอาศัย มักจะมีทรัพย์สินติดตัวมาเสมอ เช่น เสื้อผ้า เครื่องใช้สอยต่าง ๆ และถ้าทรัพย์สินเหล่านั้นไม่ใช่ ของมีค่า เขาก็มักจะเก็บรักษาของเหล่านั้นไว้เอง แต่ถ้าทรัพย์สินที่นำมา มีค่ามาก คนเดินทางหรือ แขกอาศัยก็อาจฝากทรัพย์สินนั้นไว้กับทางโรงแรมเพื่อให้เจ้าสำนักโรงแรมทำหน้าที่ดูแลรักษา ต่อไป ดังนั้น ในเรื่องนิติสัมพันธ์และความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมต่อคนเดินทางหรือ แขกอาศัยในทางทรัพย์สิน จึงอาจแบ่งการพิจารณาออกได้เป็น 2 หัวข้อด้วยกัน คือ

3.1.1 นิติสัมพันธ์และความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมต่อคนเดินทาง หรือแขกอาศัยตามหลักกฎหมายฝากทรัพย์สิน

3.1.2 นิติสัมพันธ์และความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมต่อคนเดินทาง หรือแขกอาศัยตามหลักกฎหมายวิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม

3.1.1 นิติสัมพันธ์และความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมต่อคนเดินทางหรือแขกอาศัยตาม หลักกฎหมายฝากทรัพย์สิน

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ให้คำนิยามของสัญญาฝากทรัพย์สินไว้ใน มาตรา 657 ว่า " อันว่าฝากทรัพย์สินนั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ฝาก ส่งมอบ ทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้รับฝาก และผู้รับฝากตกลงว่าจะเก็บรักษาทรัพย์สินนั้น ไว้ในอารักขาแห่งตนแล้วจะคืนให้ "

จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า เมื่อคนเดินทางหรือแขกอาศัยได้ ฝากทรัพย์สินโดยส่งมอบทรัพย์สินให้แก่เจ้าสำนักโรงแรมเก็บรักษาไว้ ก็จะทำให้เกิดนิติสัมพันธ์ใน ทางฝากทรัพย์สินขึ้น ซึ่งจะทำให้บุคคลทั้งสองมีสิทธิและหน้าที่ต่อกันตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ใน เรื่องฝากทรัพย์สิน ตั้งแต่ มาตรา 657 ถึง มาตรา 671 ซึ่งพอสรุปได้หลักเกณฑ์ในเรื่องฝากทรัพย์สินได้ ดังนี้

- (1) ถ้าเป็นการรับฝากโดยไม่มีบำเหน็จ ผู้รับฝากต้องใช้ความระมัดระวังสงวนทรัพย์สิน ที่ฝากนั้นเหมือนเช่นเคยประพฤติในกิจการของตนเอง ถ้าเป็นการรับฝากโดยมี บำเหน็จผู้รับฝากต้องใช้ความระมัดระวังและใช้ฝีมือเพื่อดูแลทรัพย์สินเหมือนเช่น วิญญูชน
- (2) ผู้รับฝากต้องรับผิดในความสูญหายหรือบุบสลดสยของทรัพย์สินที่ฝากแม้ความ เสียหายจะเกิดจากเหตุสุดวิสัย เมื่อผู้รับฝากเอาทรัพย์สินที่ฝากใช้สอยหรือให้บุคคล

ภายนอกใช้สอย หรือเอาไปให้บุคคลอื่นเก็บรักษาเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าถึงอย่างไร
ทรัพย์สินนั้นก็ต้องเสียหาย

- (3) ผู้รับฝากต้องรีบบอกแก่ผู้ฝากทันที หากว่ามีบุคคลอื่นอ้างว่ามีสิทธิเหนือทรัพย์สิน
ที่ฝาก หรือยื่นฟ้องผู้รับฝากหรือยึดทรัพย์สินที่ฝาก
- (4) เรียกให้ผู้ฝากชำระค่าฝาก (ในกรณีเป็นการฝากโดยมีบำเหน็จ) เมื่อคืนทรัพย์สินที่ฝาก
หรือตามระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้
- (5) ยึดหน่วงทรัพย์สินที่ฝาก
- (6) ผู้รับฝากต้องคืนทรัพย์สินที่ฝาก เมื่อครบกำหนดเวลาฝากแก่ผู้ฝาก หากฝากในนาม
ของผู้ใดก็ให้คืนแก่ผู้นั้น และคืนให้แก่บุคคลอื่นหากผู้ฝากได้สั่งให้คืนแก่ผู้ใดโดยชอบ

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ในเรื่องฝากทรัพย์สินข้างต้น ทำให้เห็นได้ว่าความรับผิดของ
เจ้าสำนักรวมนี้ดูจะต่างจากความรับผิดของผู้รับฝากทรัพย์สินธรรมดา กล่าวคือ ผู้รับฝากทรัพย์สิน
ธรรมดานั้น แม้ตนจะสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้กระทำความผิดแต่อย่างใด คือได้ส่งมอบทรัพย์สิน
ตามที่กฎหมายบังคับไว้แล้ว ผู้รับฝากทรัพย์สินก็พ้นความรับผิด ไม่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ใน
เรื่องความรับผิดของเจ้าสำนักรวมนี้กฎหมายยังกำหนดให้ต้องรับผิดอยู่ ยกเว้นจะพิสูจน์
เพื่อให้เห็นความรับผิดได้เพียง 3 กรณีเท่านั้น คือ พิสูจน์ว่าความสูญหายหรือบุบสลายนั้นเกิดขึ้น
เพราะ 1. สภาพแห่งทรัพย์สินนั้น 2. ความผิดของคนเดินทางหรือแขกอาศัย หรือบริวารหรือ
บุคคลอื่นซึ่งเขาได้ต้อนรับ และ 3. เหตุสุดวิสัย

จึงอาจสรุปได้ว่า นิติสัมพันธ์ระหว่างเจ้าสำนักรวมกับคนเดินทางหรือ
แขกอาศัยนั้นจะเป็นไปตามหลักกฎหมายฝากทรัพย์สินโดยตรงได้ ต้องได้ความว่า
คนเดินทางหรือแขกอาศัยได้มีการส่งมอบทรัพย์สินเพื่อฝากให้แก่เจ้าสำนักรวม แต่ถ้าไม่มีการ
ส่งมอบทรัพย์สินดังกล่าว เพียงแต่นำพาเข้าไปในโรงแรมเท่านั้น หากเกิดความเสียหายขึ้น
เจ้าสำนักรวมก็ยังคงต้องรับผิด เพราะตามหลักกฎหมายวิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักรวม
โรงแรมตามมาตรา 674 ได้บัญญัติไว้ว่า " เจ้าสำนักรวมหรือโฮเต็ล หรือสถานที่อื่นทำนอง
เช่นนั้น จะต้องรับผิดเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอย่างใด ๆ อันเกิดแก่ทรัพย์สิน ซึ่งคนเดิน
ทางหรือแขกอาศัยหากได้พามา " ส่วนกรณีการฝากทรัพย์สินที่มีค่าตามมาตรา 675 วรรค 2 คือ
เงินทองตรา ธนบัตร ตัวเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า อัญมณี หรือของมีค่า
อื่นๆ กฎหมายกำหนดให้ต้องส่งมอบและบอกราคาแห่งทรัพย์สินที่ฝากอย่างชัดแจ้งนั้น
แก่เจ้าสำนักรวม มิฉะนั้น เจ้าสำนักรวมจะรับผิดชอบเพียง 500 บาท เท่านั้น แต่โดย
ลักษณะที่มีการส่งมอบ จึงทำให้เกิดนิติสัมพันธ์กันในการฝากทรัพย์สินโดยตรงขึ้น ดังนั้น ในการ
พิจารณาความรับผิดจึงอาจพิจารณาในแง่นิติสัมพันธ์กันตามกฎหมายฝากทรัพย์สิน ซึ่งผู้เข้าพัก

อาศัยที่ได้รับความเสียหายจะต้องนำสืบว่า ของมีค่านั้นมีราคาเท่าใด เจ้าสำนักโรงแรมก็ต้องชดใช้ไปตามราคานั้น แต่หากพิจารณาตามบทบัญญัติเฉพาะในมาตรา 625 วรรค 2 ความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมในกรณีดังกล่าวก็จะจำกัดเพียง 500 บาท เนื่องจากคนเดินทางหรือแขกอาศัยไม่ได้ปฏิบัติตามข้อที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างครบถ้วน คือ เพียงแต่ส่งมอบแต่ไม่ได้บอกราคาที่ชัดเจนไว้

3.1.2 นิติสัมพันธ์และความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมต่อคนเดินทางหรือแขกอาศัยตามหลักกฎหมายวิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม

เมื่อคนเดินทางหรือแขกอาศัยได้ตกลงทำสัญญาพักอาศัยอยู่ในโรงแรม โฮเต็ล หรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้นแล้ว เจ้าสำนักโรงแรมและคนเดินทางหรือแขกอาศัยย่อมมีสิทธิและหน้าที่ต่อกันเกี่ยวกับทรัพย์สินที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยได้พามาหรือเอามาไว้ในโรงแรมโฮเต็ลหรือสถานที่เช่นนั้น โดยเจ้าสำนักโรงแรมมีหน้าที่ให้ความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัย ทั้งนี้ ก็เนื่องมาจากการที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยมาพักนั้น เจ้าสำนักโรงแรมได้ประโยชน์ตอบแทนเป็นสินจ้างคือค่าที่พัก จึงต้องมีหน้าที่ให้ความปลอดภัยแก่ทรัพย์สิน ซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัยนำเข้ามาในโรงแรมหรือที่พักนั้นไม่ให้สูญหายหรือบอบสลาย โดยถือว่าการเก็บทรัพย์สินไว้ในห้องพักเท่ากับส่งมอบทรัพย์สินนั้นฝากไว้กับเจ้าสำนักโรงแรมโดยปริยายแล้ว⁸ ฉะนั้น เมื่อทรัพย์สินของผู้มาพักโรงแรมสูญหายหรือบอบสลายไป เจ้าสำนักโรงแรมต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายนั้น ซึ่งความรับผิดเช่นว่านี้ อาจแยกออกได้เป็น 2 กรณีคือ

1. ความรับผิดชดใช้ราคาทรัพย์สินโดยไม่จำกัดจำนวนเงิน
2. ความรับผิดชดใช้ราคาทรัพย์สินโดยจำกัดจำนวนเงิน

1. ความรับผิดชดใช้ราคาทรัพย์สินโดยไม่จำกัดจำนวนเงิน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า เจ้าสำนักโรงแรมได้ประโยชน์ตอบแทนเป็นค่าที่พักจากคนเดินทางหรือแขกอาศัยจึงต้องมีหน้าที่ให้ความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัยได้พามา ซึ่งเท่ากับส่งมอบทรัพย์สินนั้นฝากไว้กับเจ้าสำนักโรงแรมโดยปริยายแล้ว

⁸ สุบัน พูลพัฒน์ , คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยยืม ฝากทรัพย์สิน เก็บของในคลังสินค้า ประณีประนอมยอมความ การพินันและชั้นต่อ , พิมพ์ครั้งที่ 3,(กรุงเทพฯ , 2515) , หน้า123.

นั่นเอง เมื่อทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลายไป ไม่ว่าจะเกิดจากครอบครัวลูกจ้างหรือคนงานของเจ้าสำนักโรงแรม คนเดินทางหรือแขกอาศัยคนอื่นหรือผู้คนที่ไปมาเข้าออกโรงแรมเป็นผู้กระทำ เจ้าสำนักโรงแรมก็ต้องรับผิดชอบในทรัพย์สินของคนเดินทางโดยไม่จำกัดจำนวน เท่าที่เสียหายจริง ดังที่มาตรา 674 บัญญัติว่า " เจ้าสำนักโรงแรมหรือโฮเต็ลหรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้น จะต้องรับผิดชอบเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอย่างใด ๆ อันเกิดแก่ทรัพย์สิน ซึ่งคนเดินทางหรือแขกอาศัยหากได้พามา " และมาตรา 675 วรรคแรกบัญญัติว่า " เจ้าสำนักต้องรับผิดชอบในการที่ทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลายไปอย่างใด ๆ แม้ถึงว่าความสูญหายหรือบุบสลายนั้น จะเกิดขึ้นเพราะผู้คนไปมาเข้าออก ณ โรงแรมโฮเต็ล หรือสถานที่เช่นนั้น ก็คงต้องรับผิดชอบ " ประกอบกับคำพิพากษาฎีกาที่ 164/2489 * ทรัพย์สินที่ต้องรับผิดชอบตามมาตรา 674 และมาตรา 675 วรรคแรก หมายถึง ทรัพย์สินทั่ว ๆ ไป เช่น กระเป๋าเดินทาง เสื้อผ้า เครื่องกีฬา และอื่น ๆ ไม่รวมถึงทรัพย์สินที่บัญญัติไว้ในมาตรา 675 วรรคสอง คือ เงินทองคำ ธนบัตร ตัวเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า อัญมณี หรือของมีค่าอื่น ๆ อย่างไรก็ดี การที่เจ้าสำนักโรงแรมต้องรับผิดชอบไม่จำกัดจำนวนเงินนี้ เมื่อคนเดินทางหรือแขกอาศัยพบเห็นทรัพย์สินสูญหายหรือบุบสลายขึ้นก็มีหน้าที่ต้องแจ้งความต่อเจ้าสำนักโรงแรมทันที มิฉะนั้น เจ้าสำนักโรงแรมย่อมพ้นจากความรับผิดชอบตามมาตรา 676 ซึ่งจะศึกษาต่อไป

2. ความรับผิดชอบใช้ราคาทรัพย์สินโดยจำกัดจำนวนเงิน

โดยที่ทรัพย์สินบางอย่าง คือ เงินทองคำ ธนบัตร ตัวเงิน พันธบัตร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ ประทวนสินค้า อัญมณี และของมีค่าอื่น ๆ อาจมีราคาสูงมาก เป็นของที่ต้องเก็บรักษาไว้ให้ดีและต้องใช้ความระมัดระวังมากกว่าทรัพย์สินธรรมดา หากเกิดสูญหายหรือบุบสลายขึ้นและกำหนดให้เจ้าสำนักโรงแรมต้องรับผิดชอบเท่าที่เกิดความเสียหายจริงแล้ว กิจการโรงแรม โฮเต็ลหรือสถานที่อื่นทำนองเช่นว่านั้นก็อาจจะล้มละลายได้เนื่องจากไม่มีเงินจะชดใช้ ทั้งคู่เป็นการบัญญัติให้เจ้าสำนักโรงแรมต้องรับผิดชอบเกินควร กฎหมายจึงจำกัดความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมไว้เพียงห้าร้อยบาท แต่ถ้าคนเดินทางหรือแขกอาศัยได้ฝากทรัพย์สินไว้กับเจ้าสำนักโรงแรมและได้บอกราคาแห่งของนั้นชัดแจ้งแล้ว เจ้าสำนักโรงแรมย่อมต้องใช้ความระมัดระวังมากขึ้นและเก็บรักษาของนั้นไว้ในที่มั่นคงแข็งแรง เช่น เก็บไว้ในตู้นิรภัย หากเกิดการสูญหายหรือบุบสลายไป

* คำพิพากษาฎีกาที่ 164 / 2489 ทรัพย์สินของผู้มาพักในโรงแรมหายไปในระหว่างที่พักอยู่ในโรงแรมโดยมิใช่ความผิดของผู้มาพักนั้น ผู้จัดการโรงแรมต้องรับผิดชอบ

เจ้าสำนักโรงแรมก็ต้องรับผิดชอบตามที่บอกไว้ แต่ถ้าเกิดบุบสลายไปก็รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเท่าที่บุบสลายนั้นตามความเป็นจริง ไม่ใช่จำกัดเพียงห้าร้อยบาท

อย่างไรก็ดี กฎหมายก็ได้บัญญัติข้อยกเว้นความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมเพื่อเป็นการคุ้มครองเจ้าสำนักโรงแรมไว้ในบางกรณี ดังนี้

1. ไม่ต้องรับผิดเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่เหตุสุดวิสัย
2. ไม่ต้องรับผิดเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่สภาพแห่งทรัพย์สินนั้น
3. ไม่ต้องรับผิดเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่ความผิดของคนเดินทางหรือแขกอาศัยหรือบริวารของเขาหรือบุคคลอื่นซึ่งเขาได้ต้อนรับ
4. ไม่ต้องรับผิดเมื่อคนเดินทางหรือแขกอาศัยพบเห็นความสูญหายหรือบุบสลายไม่แจ้งความต่อเจ้าสำนักโรงแรมทันที
5. ไม่ต้องรับผิดเมื่อคนเดินทางหรือแขกอาศัยได้ตกลงด้วยชัดแจ้งในข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิด

1. ไม่ต้องรับผิดเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแก่เหตุสุดวิสัย

“ เหตุสุดวิสัย ” คือ เหตุการณ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครอาจป้องกันได้ เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม ไฟป่า อันเป็นเรื่องของธรรมชาติหรืออันอาจเกิดจากการกระทำของมนุษย์ก็ได้ที่เข้าลักษณะไม่อาจป้องกันได้

ในกรณีนี้ เจ้าสำนักไม่ต้องรับผิดเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่เหตุสุดวิสัย เช่น ทรัพย์สินของคนเดินทางหรือแขกอาศัยสูญหายหรือบุบสลายเพราะโรงแรมที่ตนพักและเก็บข้าวของไว้ถูกฟ้าผ่าหรือแผ่นดินไหวหรือถูกระเบิดจากสงคราม เป็นต้น

2. ไม่ต้องรับผิดเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่สภาพแห่งทรัพย์สินนั้น

คำว่า “ สภาพแห่งทรัพย์สิน ” (the nature of the property) หมายความว่า ภาวะแห่งทรัพย์สินหรือธรรมชาติแห่งทรัพย์สิน หรือลักษณะในตัวเองของทรัพย์สิน ดังนั้น สภาพแห่งทรัพย์สินที่สูญหายหรือบุบสลายนี้ ก็หมายความว่าทรัพย์สินนั้นเสื่อมเสียไปตามภาวะหรือธรรมชาติของทรัพย์สินนั่นเอง เป็นเรื่องว่าการชำรุดกลายเป็นพันวิสัย เพราะพฤติการณ์ที่ลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดอย่างหนึ่งตามมาตรา 219 วรรคแรก ซึ่งมีผลให้ลูกหนี้หลุดพ้นจากการชำระหนี้ด้วย เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในเรื่องรับขนของตามมาตรา 616 และเก็บของในคลังสินค้าตามมาตรา 772

ส่วนในเรื่องของเจ้าสำนักโรงแรม ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 675 วรรคท้ายว่า “ .....แต่เจ้าสำนักไม่ต้องรับผิดเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่สภาพแห่งทรัพย์สินนั้น...” เช่น

คนเดินทางหรือแขกอาศัยนำองุ่น ทุเรียน หรือผลไม้อื่นหรือของสดของเสียได้ เป็นต้นว่า ปลาสด กุ้งสด ของทะเล เนื้อสัตว์ ไข่ เข้ามาในโรงแรม ททรัพย์สินดังกล่าวเกิดเน่าเสียหายตามสภาพของมัน ดังนี้เจ้าสำนักโรงแรมไม่ต้องรับผิดชอบ

3. ไม่ต้องรับผิดชอบเพื่อความสูญหายหรือบุบสลายอันเกิดแต่ความผิดของคนเดินทางหรือแขกอาศัยหรือบริวารของเขาหรือบุคคลซึ่งเขาได้ต้อนรับ

กรณีเช่น คนเดินทางเป็นผู้ทำของเสียหายเอง หรือบริวารหรือผู้ที่แขกเชิญมาพบในโรงแรมทำการลักทรัพย์ไปเสียเอง ที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ก็เพื่อคุ้มครองเจ้าสำนักโรงแรม เนื่องจากเจ้าสำนักโรงแรมไม่อาจทราบได้หรือไม่มีอำนาจไปควบคุมการที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยจะเชิญคนดีหรือไม่ดีเข้ามาในโรงแรม ฉะนั้น กฎหมายจึงบัญญัติให้เจ้าสำนักโรงแรมไม่ต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น แต่ถ้าความสูญหายหรือเสียหายนั้นเกิดขึ้นเพราะผู้คนไปมาเข้าออกในโรงแรม เช่น คนภายนอกที่มีไข้แขกของคนเดินทาง รวมถึงกรณีเพราะความผิดของลูกจ้างของโรงแรมด้วย เจ้าสำนักโรงแรมก็ยังคงต้องรับผิดชอบ ตามมาตรา 675 วรรค 1

4. ไม่ต้องรับผิดชอบเมื่อคนเดินทางหรือแขกอาศัยพบเห็นความสูญหายหรือบุบสลายไม่แจ้งความต่อเจ้าสำนักโรงแรมทันที

การแจ้งความตามมาตรา 676 หมายถึงเฉพาะกรณีที่ทรัพย์สินมิได้นำฝากบอกราคาชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเครื่องกระเป๋าเดินทางของใช้ธรรมดาหรือของมีค่าอื่นตามมาตรา 675 วรรคท้าย สูญหายหรือบุบสลายไป คนเดินทางหรือแขกอาศัยก็มีหน้าที่ต้องแจ้งความแก่เจ้าสำนักโรงแรมเพื่อเจ้าสำนักจะได้บรรเทาความเสียหาย เช่น ติดตามคนร้ายที่ลักทรัพย์ทันทีเพื่อเอาทรัพย์สินคืน เป็นต้น แต่ถ้าเป็นทรัพย์สินนำฝากบอกราคาชัดเจน เท่ากับเจ้าสำนักโรงแรมรับฝากทรัพย์ไว้แล้วเจ้าสำนักย่อมเก็บรักษาไว้อย่างดี ดังนี้ เมื่อทรัพย์สินดังกล่าวสูญหายหรือบุบสลาย เจ้าสำนักย่อมรู้อยู่แล้วและไม่จำเป็นต้องกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคนเดินทางหรือแขกอาศัย

ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาที่ 724/2521 โจทก์พักในโรงแรมระยองโอดานี้จำเลยที่ 1 คนขับรถโจทก์ได้มอบกุญแจรถยนต์ให้ลูกจ้างจำเลยที่ 1 ไปเพื่อเลื่อนรถโจทก์ที่ขวางทางรถคนอื่น เป็นการที่ลูกจ้างจำเลยรับกุญแจไปปฏิบัติหน้าที่ในกิจการโรงแรมของจำเลยที่ 1 แต่ลูกจ้างจำเลยกลับขับรถยนต์ของโจทก์ออกจากโรงแรมไปจนเกิดอุบัติเหตุรถโจทก์พลิกคว่ำได้รับความเสียหาย จำเลยที่ 1 จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย ส่วนการที่คนขับรถบริวารของโจทก์มอบกุญแจให้ลูกจ้างจำเลยที่ 1 ไปนี้มิใช่ความผิดของบริวารของโจทก์

แจ้งความทันทีตามมาตรา 676 นี้⁹ ส่วนบุคคลที่รับแจ้งความนั้น กฎหมายบัญญัติว่าต้องแจ้งความต่อเจ้าสำนักโรงแรม โฮเต็ล หรือสถานที่เช่นนั้น แต่ถ้าคนเดินทางหรือแขกอาศัยแจ้งความแก่ผู้ทำหน้าที่แทนเจ้าสำนักโรงแรม เช่น เจ้าหน้าที่ของโรงแรมหรือลูกจ้าง ก็ถือว่าแจ้งต่อเจ้าสำนักโรงแรมแล้ว

5. ไม่ต้องรับผิดชอบเมื่อคนเดินทางหรือแขกอาศัยได้ตกลงด้วยชัดแจ้งในข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิด

ในเรื่องผลแห่งสัญญาทั่วไปนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 373 บัญญัติไว้ว่า “ ความตกลงทำไว้ล่วงหน้า เป็นข้อความยกเว้นมิให้ลูกหนี้ต้องรับผิดเพื่อข้อฉ้อ หรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของตนนั้น ท่านว่าเป็นโมฆะ ” หมายความว่า ลูกหนี้ตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดไว้ล่วงหน้าเพื่อความประมาทเลินเล่ออย่างธรรมดาของตนได้ แต่ในสัญญาบางอย่าง เช่น สัญญารับขนของตามมาตรา 635 , สัญญารับขนคนโดยสาร ตามมาตรา 639, สัญญาเก็บของในคลังสินค้าตามมาตรา 772 กฎหมายได้บัญญัติเป็นหลักทั่วไปว่า ถ้ามีข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของผู้ขนส่งหรือนายคลังสินค้าท่านว่าความนั้นเป็นโมฆะ เว้นแต่ คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งคือผู้ส่งหรือผู้ฝากจะได้ตกลงด้วยชัดแจ้ง เช่นเดียวกับเจ้าสำนักโรงแรมก็มีบัญญัติไว้ในมาตรา 677 ว่า “ ถ้ามีคำแจ้งความปิดไว้ในโรงแรมโฮเต็ล หรือสถานที่อื่น ท่านองเช่นว่านี้ เป็นข้อความยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของเจ้าสำนักไซร์ ท่านว่าความนั้นเป็นโมฆะ เว้นแต่คนเดินทางหรือแขกอาศัยจะได้ตกลงด้วยชัดแจ้งในการยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดตั้งว่านั้น ” หมายความว่า การยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมในกรณีนี้ ต้องได้ความว่าคนเดินทางหรือแขกอาศัยได้ทำความตกลงด้วยโดยชัดแจ้งแล้ว การที่คนเดินทางหรือแขกอาศัยนิ่งหรือไม่ทักท้วงคำแจ้งความของโรงแรมที่ปิดไว้ในห้องพัก จะถือว่า เป็นการตกลงชัดแจ้งไม่ได้

⁹ มาโนช สุทธิวาทนฤพุมิ . คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย ยืม ฝากทรัพย์ เก็บของในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การพนันและขั้นตอน , พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : 2518) , หน้า 190.

* คำพิพากษาฎีกาที่ 164/2489 ผู้จัดการโรงแรมไม่อยู่ ผู้มาพักจึงแจ้งเรื่องทรัพย์สินหายต่อผู้แทนของผู้จัดการ ถือว่าได้แจ้งต่อเจ้าสำนักโรงแรมตามมาตรา 676 แล้ว

3.2 ขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการโรงแรมต่อบุคคลภายนอกตามกฎหมายต่างประเทศ

3.2.1 กฎหมายประเทศอังกฤษ

กฎหมายอังกฤษได้ให้ความแตกต่างระหว่างคำว่า “ inn ” หรือโรงแรมกับสถานประกอบการอื่น ๆ ไว้ โดยคำว่า “ inn ” นั้นถูกใช้เป็นคำในทางเทคนิคเพื่ออธิบายถึงโรงแรม (hotels) ซึ่งอยู่ในคำจำกัดความหรืออยู่ภายใต้ขอบเขตของ The Hotel Proprietors Act 1956 ⁹ ดังนั้น “ inn ” จึงเป็นคำที่มีความหมายเฉพาะในทางกฎหมาย และสถานประกอบการที่อยู่ในความหมายของ “ inn ” ตาม HPA 1956 เท่านั้นที่จะสามารถมีสิทธิและหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ส่วนสถานประกอบการที่ไม่ได้อยู่ภายใต้ขอบเขตคำจำกัดความดังกล่าว ก็จะไม่มีการหน้าที่และในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถที่จะใช้สิทธิซึ่งเป็นสิทธิในฐานะเจ้าสำนักโรงแรมได้

ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการศึกษา ณ ที่นี้ สถานประกอบการใด ๆ ที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของ The Hotel Proprietors Act 1956 จะถูกเรียกว่า “ inn ” หรือ โรงแรม

The Hotel Proprietors Act 1956 Section 1 (1) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ inn ” โดยกล่าวว่า โรงแรม (hotel) ที่อยู่ภายใต้ความหมายของพระราชบัญญัตินี้เท่านั้นที่จะถูกถือว่าเป็น “ inn ” และมีผลให้เจ้าสำนักมีสิทธิและหน้าที่อย่างเจ้าสำนักโรงแรม (innkeeper) ¹⁰

คำจำกัดความของคำว่า “ hotel ” ตาม The Hotel Proprietors Act 1956 ได้ถูกกำหนดไว้ใน Section 1 (3) ซึ่งมีความว่า ¹¹

“ โรงแรม หมายถึงสถานประกอบการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาให้ซึ่งอาหาร เครื่องดื่ม และสถานที่พักหลับนอน (หากผู้ใช้บริการต้องการ) แก่คนเดินทางซึ่งได้แสดงตนว่าเป็นผู้ที่มีความประพฤติเหมาะสมสมควรจะรับไว้ได้ อีกทั้งยังสามารถและเต็มใจที่จะจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม

⁹ ซึ่งใช้ตัวย่อว่า HPA 1956

¹⁰ A.D. Yonge, Halsbury's Statutes of England , Third Edition, Volume 17, London : Butterworths, 1970 ,p.816.

¹¹ “ In this Act the expression ‘ hotel ’ means the establishment held out by the proprietor as offering food , drink and, if so required , sleeping accommodation, without special contract , to any traveller presenting himself who appears able and willing to pay a reasonable sum for the services and facilities provided and who is in a fit state to be received. “

สำหรับการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จัดมาให้ ทั้งนี้โดยปราศจากสัญญาพิเศษต่อกัน "

เป็นเรื่องยากที่จะระบุลงไปให้แน่นอนหรือให้คำจำกัดความโดยเด็ดขาดว่า " hotel " ในความหมายตาม Section1(3) HPA 1956 นั้นคืออะไร แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่เข้าใจได้ว่า " hotel " ควรจะต้องมีการเตรียมความพร้อมที่จะเสนอบริการ และเต็มใจที่จะรับคนเดินทางโดยปราศจากสัญญาพิเศษต่อกัน หรือก็คือเจ้าสำนักโรงแรมจะต้องไม่เลือกรับคนเดินทาง การไม่เลือกรับคนเดินทางในที่นี้หมายถึงในระหว่างคนเดินทางด้วยกัน หากคนเดินทางยินดีที่จะจ่ายค่าตอบแทนให้เหมาะสมสำหรับบริการที่โรงแรมได้จัดมาให้ เจ้าสำนักโรงแรมจะเลือกรับหรือไม่รับคนเดินทางนั้นไม่ได้

ดังนั้น สถานประกอบการใดที่โฆษณาหรือประกาศในลักษณะที่เป็นการจำกัดหรือเลือกรับลูกค้า ถือว่าไม่อยู่ภายใต้คำจำกัดความของ Section1 (3) แต่ถึงกระนั้น ก็ไม่ได้หมายความว่าเจ้าสำนักโรงแรมจะไม่สามารถออกข้อกำหนดที่เป็นการจำกัดสิทธิหรือการกระทำของลูกค้าเสียเลยทีเดียว เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการบริหารงานโรงแรม เจ้าสำนักโรงแรมสามารถกระทำได้ที่ขอบเขตอันสมควร ยกตัวอย่างเช่น การออกข้อกำหนดให้ผู้ชายทุกคนที่จะมาใช้บริการบาร์ของทางโรงแรมจะต้องสวมเสื้อคลุมและผูกเน็คไท เนื่องจากเพื่อความปลอดภัยในการแต่งกาย เป็นต้น

ข้อจำกัดดังกล่าวจะต้องมีเหตุผลอันสมควร และจะต้องไม่เป็นการจำกัดในเรื่องเพศ สีผิว เชื้อชาติ สัญชาติ และศาสนา

โดยทั่วไปแล้ว หากสถานประกอบการใดมีคำว่า " inn " หรือ " hotel " ประกอบอยู่ในชื่อของสถานประกอบการนั้น ก็มักจะถูกสันนิษฐานว่าเป็น " inn " ตาม Section1 (3) HPA 1956 แต่อย่างไรก็ตาม การที่สถานประกอบการใช้คำดังกล่าวนำหน้าชื่อหรือใส่ไว้ในชื่อ ก็เพื่อที่จะสร้างความประทับใจหรือดึงดูดลูกค้าให้มีความรู้สึกที่สถานทีนั้นหรูหรา หรือกว้างใหญ่ เช่น กรณีที่ชื่อ The Waterside Hotel ฟังดูแล้วจะมีความรู้สึกดีหรือหรูหรามากกว่า The Sunny Bank Guest House แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าสถานประกอบการนั้นจะต้องเป็นโรงแรมตาม HPA 1956 เพียงเพราะการใช้คำดังกล่าวไว้ในชื่อของสถานประกอบการ

นอกจากนี้การที่สถานประกอบการจะมีหรือไม่มีใบอนุญาตให้ขายสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมาก็ไม่ใช่ว่าสิ่งที่จะชี้หรือสรุปได้ว่าสถานประกอบการนั้นเป็น " inn " ภายใต้ HPA 1956 รวมทั้งการที่สถานประกอบการมีการจัดให้จัดบันที่ลงทะเบียนแขกอาศัยด้วย ก็ไม่ได้ถือว่าเป็นหลักฐานที่จะเป็นข้อสรุปได้

ตามกฎหมายอังกฤษ กรณีดังต่อไปนี้ไม่จัดว่าเป็นโรงแรม หรือ " inn " ¹¹

(a) สถานประกอบการใดๆ ที่ให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม แต่ไม่มีให้บริการที่พัก ค้างแรม เช่น public house , ร้านอาหาร หรือภัตตาคาร เป็นต้น

(b) สถานประกอบการที่ให้บริการทั้งอาหาร เครื่องดื่ม และที่พักค้างแรม แต่มีการทำสัญญาเช่าที่พักโดยเฉพาะ เช่น บ้านเช่า (lodging houses)

(c) สถานประกอบการที่เจ้าของแสดงให้เป็นที่รู้กันว่า สถานประกอบการนั้นมีสิทธิที่จะเลือกรับลูกค้าได้

(d) ชมรมหรือสถาบันต่าง ๆ ที่บริการที่พักเฉพาะบุคคลที่เป็นสมาชิกของชมรมหรือลูกค้าของเขาเท่านั้น

(e) สถานประกอบการที่รับเฉพาะแขกอาศัยที่มาพักเป็นเวลานาน ๆ เท่านั้น

จากการสังเกตอาจสรุปได้ว่า สถานประกอบการที่ให้บริการที่พักค้างแรมอาจจะไม่ใช่โรงแรม หรือ " inn " ตาม The Hotel Proprietors Act 1956 เสมอไป เว้นแต่สถานประกอบการนั้นจะมีองค์ประกอบครบตาม Section1 (3) แห่งพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น ดังนั้น หากสถานประกอบการใดที่มีองค์ประกอบตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นเพียงบางข้อหรือบางส่วน แต่ไม่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ก็ไม่ถือว่าเป็น " inn " ตามพระราชบัญญัตินี้ แม้ว่าสาธารณชนอาจจะเรียกหรือเข้าใจว่าเป็น " inn " ก็ตาม

ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าสำนักโรงแรมและแขกอาศัยตามกฎหมายอังกฤษ

ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าสำนักโรงแรมและแขกอาศัย ถือได้ว่าเป็นหัวใจในการดำเนินอุตสาหกรรมโรงแรมและที่พัก เนื่องจากความสัมพันธ์นี้จะทำให้เกิดคดีหรือปัญหาทางกฎหมายตามมามากมายแตกต่างกันไป ทั้งปัญหาทางแพ่งและทางอาญา โดยในหัวข้อนี้ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ

ส่วนที่ 1 เรื่องหน้าที่และความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรม

ส่วนที่ 2 เรื่องสิทธิของเจ้าสำนักโรงแรม

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า สิทธิ หน้าที่ และความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมต่อแขกอาศัยนั้นจัดว่าเป็นเรื่องที่สำคัญของกฎหมายคอมมอนลอว์ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบังคับแห่งกฎหมายลายลักษณ์

¹¹ Alan Pannett , Principles of Hotel and Catering Law (Great Britain : Mackays of Chatham Ltd.) ,p.128.

อักษรซึ่งบัญญัติโดยพระราชบัญญัติ 2 ฉบับ คือ The Innkeepers Act 1878 และ The Hotel Proprietors Act 1956

The Innkeepers Act 1878 เป็นบทบัญญัติซึ่งให้เจ้าสำนักโรงแรมมีสิทธิเหนือทรัพย์สินของแขกอาศัย ซึ่งเป็นสิทธิประโยชน์เฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรมเท่านั้นที่จะสามารถใช้สิทธินี้ได้ โดยการให้อำนาจเจ้าสำนักโรงแรมในการที่จะขายทรัพย์สินที่แขกอาศัยลืมทิ้งไว้ที่โรงแรมได้

The Hotel Proprietors Act 1956 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมซึ่งนำไปใช้เฉพาะกับโรงแรมและเจ้าสำนักโรงแรมที่อยู่ภายใต้คำนิยามของพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น และเป็นบทบัญญัติที่ช่วยบรรเทาความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมโดยการจำกัดความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของแขกอาศัย

อาจกล่าวได้ว่า เจ้าสำนักโรงแรมจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบตาม The Hotel Proprietors Act 1956 และมีสิทธิหรือใช้สิทธิตาม The Innkeepers Act 1878

ส่วนที่ 1 หน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรม

ณ ที่นี้ จะเรียก " proprietor of a hotel " ภายใต้ HPA 1956 ว่า " เจ้าสำนักโรงแรม " เจ้าสำนักโรงแรมอาจจะไม่ใช่ตัวบุคคลเพียงคนเดียว จากคดีที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เจ้าสำนักโรงแรมมักจะเป็นบริษัท (company) และจะจัดการหรือดำเนินธุรกิจโดยใช้ผู้จัดการ (manager) ซึ่งในกรณีนี้ถือว่าเจ้าสำนักโรงแรม (Innkeeper) คือบริษัท ไม่ใช่ผู้จัดการ (The Innkeeper is the company, and not the manager) *

บุคคลที่เจ้าสำนักโรงแรมมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อนั้น Section 1 (3) HPA 1956 ใช้คำว่า " any traveller " หรือคนเดินทาง และคนเดินทางในที่นี้ไม่จำเป็นต้องเป็นแขกอาศัย (guest) คำว่า " guest " นั้นใช้อธิบายถึง คนเดินทางที่ได้ทำข้อตกลงหรือมีพันธกรณีกับทางโรงแรมในการใช้บริการที่พักค้างแรมของโรงแรม (a traveller who has engaged sleeping accommodation at the inn.) ฉะนั้น คนเดินทางจะกลายเป็นแขกอาศัยได้ต่อเมื่อมีการใช้ที่พักค้างแรมตั้งแต่ 1 คืนขึ้นไป¹²

การจะให้คำนิยามว่าใครคือคนเดินทาง (traveller) นั้นเป็นเรื่องยาก เพราะเป็นคำที่มีความหมายกว้างและอาจจะหมายถึงบุคคลที่เดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยมีการ

* Dixon v. Birch (1873) LR 8 Exch. 135)

¹² Ibid ., p.129.

ติดต่อกับทางโรงแรมเพื่อขอใช้บริการอาหาร เครื่องดื่ม และที่พัก เป็นต้น กรณีดังกล่าวจึงเป็น ปัญหาข้อเท็จจริงที่จะต้องพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป

ตัวอย่าง คดี Williams V. Linnitt* กล่าวได้ว่า บุคคลที่มาถึงโรงแรมและใช้บริการของ โรงแรมซึ่งทางโรงแรมจัดหาไว้ให้เพื่อการพักผ่อนชั่วคราว โดยไม่มีเจตนาที่จะพักค้างแรมแต่ อย่างไม่ได้อาศัย ก็ถือได้ว่าบุคคลนั้นเป็นคนเดินทาง

- หน้าที่จัดหาอาหารและการสันทนากการ

การจัดหาอาหารและเครื่องดื่มให้กับคนเดินทาง ไม่ใช่หน้าที่ที่เจ้าสำนักโรงแรมจะ ต้องปฏิบัติตาม HPA 1956 แต่เป็นหน้าที่ที่ถูกกำหนดขึ้นโดยกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งกำหนด ให้เจ้าสำนักโรงแรมต้องจัดหาอาหารและเครื่องดื่มตามสมควรให้แก่คนเดินทาง แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าสำนักโรงแรมอาจจะปฏิเสธการให้บริการดังกล่าวนั้นได้หากมีเหตุผลอันสมควร ยกตัวอย่าง เช่น โจทก์และครอบครัวได้ไปถึงโรงแรมของจำเลยในวันอาทิตย์และต้องการอาหารกลางวันพร้อม เครื่องดื่ม แต่จำเลยปฏิเสธการให้บริการดังกล่าวแต่ได้เสนอบริการว่างแซนวิชให้แทน เนื่องจาก จำเลยมีปริมาณอาหารเหลืออยู่เพียงจำกัดและจะต้องเก็บไว้เพื่อบริการแขกอาศัยที่มีอยู่แล้วใน โรงแรม จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเจ้าสำนักโรงแรมอาจจะปฏิเสธไม่ให้บริการอาหาร เครื่องดื่มแก่คนเดินทางได้หากมีเหตุผลอันสมควร ดังนั้น หน้าที่ดังกล่าวจึงไม่ใช่หน้าที่โดย เด็ดขาด เจ้าสำนักโรงแรมอาจจะปฏิเสธได้โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น หากเจ้าสำนัก โรงแรมปฏิเสธไปโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เจ้าสำนักโรงแรมอาจจะถูกฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา ได้ และความผิดนี้ไม่ใช่ความผิดตามบทบัญญัติของ HPA 1956 แต่เป็นความผิดตามกฎหมาย คอมมอนลอว์ ซึ่งวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้นก็เพื่อบังคับให้โรงแรมทุกโรงแรมต้องมีมาตรฐาน ในการตระเตรียม หรือมีวิธีการที่ดีพอในการให้บริการด้านอาหาร เครื่องดื่ม และการสันทนากการ แก่คนเดินทางและแขกอาศัย

แต่อย่างไรก็ตาม หากเจ้าสำนักโรงแรมปฏิเสธการให้บริการดังกล่าวด้วยเหตุเพราะบุคคล นั้นเป็นผู้หญิง หรือเพราะสีผิว หรือเพราะนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน เป็นต้น ดังนี้ไม่ถือว่า เจ้าสำนักโรงแรมมีเหตุผลข้ออ้างอันสมควร แต่กลับจะต้องมีความรับผิดชอบตาม Section 29 แห่ง Sex Discrimination Act 1975 กรณีเพราะแบ่งแยกเพศ หรือตาม Section 20 แห่ง Race Relations Act 1976 กรณีเพราะแบ่งแยกสีผิวหรือเชื้อชาติ

---

* Williams V. Linnitt [1951] 1 All ER 278 (P. 128)

- หน้าที่ในการจัดหาที่พัก

โดยทั่วไปแล้ว เจ้าสำนักโรงแรมมีภาระผูกพันตามกฎหมายคอมมอนลอว์ที่จะต้องรับแขกอาศัยไว้ แต่ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ต้องรับแขกอาศัยนี้ก็มีข้อจำกัดอยู่บ้างตาม The Public Health Act 1936 (Section 157 (3) ,vol. 26) คือ ภายใต้บทกฎหมายที่ว่า เจ้าสำนักโรงแรมจะถูกลงโทษหากนำห้องในโรงแรมนั้นให้บุคคลอีกคนหนึ่งเข้ามาพักอาศัยโดย ทั้ง ๆ ที่รู้ล่วงหน้าห้องนั้นได้ถูกพักอาศัยมาก่อนโดยบุคคลที่ป่วยจากโรคร้ายซึ่งเป็นโรคที่จะต้องแจ้งให้ทางการทราบ และจะต้องทำความสะอาดหรือฆ่าเชื้อโรคห้องนั้นก่อนเป็นอันดับแรก รวมถึงสัมภาระทั้งหลายที่อาจติดเชื้อได้ และจะต้องได้รับใบรับรองจากเจ้าพนักงานสาธารณสุขประจำท้องถิ่น หรือหนังสือรับรองซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าได้มีการฆ่าเชื้อโรคหรือทำความสะอาดสถานที่นั้นโดยปลอดภัยแล้ว และเป็นที่น่าพอใจแก่เจ้าพนักงานสาธารณสุขแล้ว ดังนั้น หากกรณีเป็นดังกล่าวข้างต้นเจ้าสำนักโรงแรมสามารถปฏิเสธไม่รับแขกได้

เจ้าสำนักโรงแรมมีหน้าที่ที่จะต้องจัดหาที่พักให้แก่คนเดินทางที่เดินทางมาถึงโรงแรมและต้องการที่พักโดยไม่จำเป็นจะต้องมีการทำสัญญากันมาก่อนล่วงหน้า และหน้าที่นี้ไม่ใช่หน้าที่โดยเด็ดขาด เจ้าสำนักโรงแรมมีสิทธิที่จะปฏิเสธไม่รับคนเดินทางได้หากห้องพักในโรงแรมเต็ม และถึงแม้จะมีห้องรับแขกอาศัยว่างอยู่ก็ตาม คนเดินทางก็ไม่มีสิทธิที่จะขอเข้าไปพักค้างคืนได้ เจ้าสำนักโรงแรมไม่จำเป็นต้องรับบุคคลนั้นไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เจ้าสำนักโรงแรมมีหน้าที่ต่อคนเดินทางในการที่จะต้องจัดหาที่พักให้กับคนเดินทาง ก็ต่อเมื่อห้องพักนั้นยังไม่เต็ม หากห้องพักเต็มแล้วหน้าที่นั้นก็หมดไป

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า เจ้าสำนักโรงแรมสามารถยกข้อกล่าวอ้างขึ้นมาเพื่อปฏิเสธหน้าที่ในการจัดหาที่พักได้ตามกฎหมาย หากกรณีเป็นดังต่อไปนี้

1. เมื่อห้องพักภายในโรงแรมเต็ม
2. เมื่อคนเดินทางจัดเป็นผู้ที่ไม่สมควรที่จะถูกรับให้เข้าพัก (เช่น อาจก่อความรำคาญหรือรบกวนแขกอาศัยผู้อื่น)
3. เมื่อคนเดินทางไม่สามารถที่จะจ่ายค่าที่พักได้

มีตัวอย่างคดีว่า การที่คนเดินทางมาถึงโรงแรมในเวลากลางคืนหรือในเวลาที่ดีมากแล้ว เจ้าสำนักโรงแรมไม่สามารถจะยกเหตุนี้มาเป็นข้ออ้างเพื่อปฏิเสธได้ หรือการที่คนเดินทางปฏิเสธที่จะให้ที่อยู่หรือบัตรประจำตัวก็ยังไม่เพียงพอที่จะเป็นเหตุให้เจ้าสำนักโรงแรมปฏิเสธที่จะจัดหาที่พักให้เขาได้

นอกจากนี้เจ้าสำนักโรงแรม (Innkeepers) รวมถึงผู้ดูแล (keepers) สถานประกอบการอื่นที่มีบริการให้เช่าที่พัก จะต้องมีการทำบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร (in writing) ของผู้มาพักทุกคนที่อายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป และไม่ว่าจะมีสัญชาติใดหรือจะพักค้างคืนกี่คืนก็ตาม และบันทึกนั้นจะต้องแสดงวันที่เข้าพักของแขกอาศัยทุกคนด้วย

- **หน้าที่ของเจ้าสำนักโรงแรมต่อทรัพย์สินของแขกอาศัย**

เจ้าสำนักโรงแรมมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลทรัพย์สินของแขกอาศัย และหน้าที่นี้เป็นหน้าที่ที่มีต่อแขกอาศัย (guest) เท่านั้น ไม่ใช่หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อคนเดินทาง (traveller) ด้วยแขกอาศัยในที่นี้ หมายถึงบุคคลที่ตกลงมีข้อผูกพันกับทางโรงแรมว่าจะใช้ที่พักอย่างน้อย 1 คืน

เจ้าสำนักโรงแรมไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือเสียหายต่อทรัพย์สินที่แขกอาศัยได้นำเข้ามาในโรงแรม เว้นเสียแต่

- (a) ในเวลาที่ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหายนั้น คนเดินทางได้ทำการตกลงผูกพันกับทางโรงแรมที่จะใช้บริการที่พักแล้ว
- (b) ความสูญหายหรือเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นในระหว่างที่คนเดินทางยังเป็นแขกอาศัยของทางโรงแรมอยู่ และยังมีสิทธิที่จะใช้ที่พักได้

ในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อความสูญหายหรือเสียหายในทรัพย์สินที่นำเข้ามาในโรงแรมนั้น ความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมต่อแขกอาศัยคนหนึ่งคนใดก็ตามจะต้องไม่เกิน 50 ปอนด์ต่อของหนึ่งชิ้น หรือไม่เกิน 100 ปอนด์ ต่อของทั้งหมด เว้นแต่

- (a) ทรัพย์สินนั้นได้ถูกขโมยไป สูญหายไป หรือเสียหายไปเพราะการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ประมาทเลินเล่อ หรือการกระทำโดยจงใจของเจ้าสำนักหรือของลูกจ้างของเขา หรือ
- (b) ทรัพย์สินนั้นถูกนำฝากไว้ในตู้เซฟ หรือฝากไว้ให้อยู่ในความอารักขาดูแลของเจ้าสำนักหรือลูกจ้างที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ หรือบุคคลที่ปรากฏเป็นที่เข้าใจได้ว่าเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่นั้น
- (c) ในเวลาหลังจากที่แขกอาศัยได้มาถึงโรงแรมแล้ว หากเขาต้องการที่จะฝากทรัพย์สินนั้น แต่ด้วยเพราะเจ้าสำนักหรือลูกจ้างปฏิเสธที่จะรับฝากของนั้นไว้

* HPA 1956 section 2 (1)

** HPA 1956 section 2 (3)

หรือเพราะการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของเจ้าสำนักหรือลูกจ้าง เป็นเหตุให้เขาไม่อาจ
จะฝากของนั้นได้

กรณีดังกล่าวข้างต้น เจ้าสำนักไม่สามารถจะอ้างใช้สิทธิในข้อจำกัดความรับผิดชอบนั้นได้และ
จะต้องรับผิดชอบใช้เต็มจำนวน

กฎหมายยังกำหนดต่อไปอีกว่า เจ้าสำนักโรงแรมไม่มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตาม
HPA 1956 Section 2 (3) ดังกล่าวนี้นี้ เว้นแต่ ในเวลาที่ทรัพย์สินดังกล่าวนั้นได้ถูกนำเข้ามาใน
โรงแรมได้มีการแสดงโดยเปิดเผยหรือเป็นที่สังเกตได้ง่ายซึ่งสำเนาประกาศตามที่ HPA 1956 ได้
กำหนดแบบไว้ ในสถานที่ที่แขกอาศัยสามารถมองเห็นและอ่านได้โดยง่าย เช่น บริเวณโต๊ะ
แผนกต้อนรับ หรือประตูทางเข้าหลักของ โรงแรม เป็นต้น

- *หน้าที่ของเจ้าสำนักโรงแรมต่อความปลอดภัยของแขกอาศัย*

เจ้าสำนักโรงแรมมีหน้าที่ที่จะต้องให้การดูแลความปลอดภัยโดยสมควรแก่บุคคลที่เป็น
แขกอาศัยไม่ให้ได้รับอันตรายหรือบาดเจ็บอันเนื่องมาจากความประมาทเลินเล่อของทาง
โรงแรมตลอดระยะเวลาที่บุคคลนั้นเป็นแขกอาศัยอยู่ แต่ความรับผิดชอบไม่ใช่ความรับผิดชอบโดย
เด็ดขาด แต่ถึงอย่างไรก็ตาม เจ้าสำนักโรงแรมก็ยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลตรวจตราบริเวณ
โรงแรมให้มีความปลอดภัยและใช้ความระมัดระวังอย่างเช่นวิญญูชนจะพึงปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น
การที่ไม่ดูแลแสงสว่างระหว่างทางเดิน ซึ่งโดยปกติแล้วควรจะคาดเดาได้ว่าแขกอาศัยจะต้องใช้
ทางเดินนั้น หากแขกอาศัยได้รับบาดเจ็บจากกรณีดังกล่าว ถือว่าเจ้าสำนักโรงแรมประมาท
เลินเล่อและผิดต่อหน้าที่

วัตถุประสงค์ของกฎหมายในกรณีนี้ มุ่งไปที่การคุ้มครองแขกอาศัยเท่านั้นที่จะมีสิทธิ
เรียกร้องต่อเจ้าสำนักโรงแรมในกรณีดังกล่าวได้ ไม่รวมถึงบุคคลอื่นที่เข้ามาในโรงแรมในฐานะที่
เป็นอาสาสมัคร ผู้ผ่านเข้ามา แขกอาศัยส่วนตัวของเจ้าสำนักโรงแรมหรือลูกจ้างด้วย

กล่าวโดยสรุป ตามหลักกฎหมายแห่งเรื่องเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of
contract) นั้น บุคคลมีสิทธิที่จะทำสัญญาหรือไม่ทำสัญญากับบุคคลอีกฝ่ายได้ ทั้งนี้ข้อตกลง
เกิดจากการเจรจาตกลงกันระหว่างคู่สัญญา แต่ในกรณีหน้าที่ของเจ้าสำนักโรงแรมนี้ดูเหมือนจะ
เป็นข้อยกเว้นจากหลักนี้ เนื่องจากเจ้าสำนักโรงแรมมีหน้าที่ที่จะต้องทำสัญญาหรือรับคนเดินทาง
ทุกคนและไม่มีเสรีภาพในเรื่องนี้เท่าใดนัก เพราะกฎหมายกำหนดให้เขาไม่สามารถที่จะปฏิเสธ
ไม่ให้บริการแก่คนเดินทางและไม่สามารถที่จะเลือกรับคนเดินทางได้

แต่อย่างไรก็ตาม จากข้อเท็จจริงที่เจ้าสำนักโรงแรมมีสิทธิที่จะปฏิเสธได้ในบางกรณี เช่น หากคนเดินทางไม่สามารถจ่ายค่าบริการได้หรือไม่ใช่ผู้ที่เหมาะสมที่ควรจะได้รับเอาไว้ กรณีนี้ก็ถือว่าหลัก Freedom of contract ยังสามารถนำมาใช้ได้อยู่บ้าง

ส่วนที่ 2 สิทธิของเจ้าสำนักโรงแรม

กรณีสิทธิของเจ้าสำนักโรงแรมได้ถูกกำหนดขึ้นโดย The Innkeepers Act 1878 ดังนี้

- สิทธิของเจ้าสำนักโรงแรมในการยึดหน่วงทรัพย์สินของแขกอาศัย

ตาม The Innkeepers Act 1878 เจ้าสำนักโรงแรมมีสิทธิที่จะยึดหน่วงทรัพย์สินของแขกอาศัยเพื่อเรียกเอาค่าตอบแทนในการจัดหาบริการให้แก่แขกอาศัย รวมถึงการจำหน่ายและจัดการขายทอดตลาดซึ่งสัมภาระหรือสินค้านั้น ๆ ที่ได้ยึดหน่วงไว้หรืออันได้ฝากไว้หรือปล่อยทิ้งไว้ในโรงแรมหรืออาณาบริเวณของโรงแรม กฎหมายได้กำหนดไว้ว่าการจำหน่ายหรือขายทอดตลาดดังกล่าวจะกระทำได้อีกต่อเมื่อสัมภาระหรือสินค้านั้นได้ถูกปล่อยทิ้งไว้เป็นเวลาล่วงเลยไปแล้ว 6 สัปดาห์ และโดยปราศจากการชำระหนี้

หลังจากที่เจ้าสำนักโรงแรมได้ดำเนินการจำหน่ายทรัพย์สินและหักชำระหนี้ใช้ให้กับตนเองรวมถึงราคาและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สินดังกล่าวไปแล้ว เจ้าสำนักโรงแรมจะต้องจ่ายเงินในส่วนที่เหลือจากเวลานั้นคืนให้กับผู้ที่นำฝากของนั้นหรือปล่อยทิ้งของนั้นไว้

กฎหมายยังได้กำหนดต่อไปอีกว่า อย่างน้อย 1 เดือนก่อนที่จะทำการขายดังกล่าวข้างต้น เจ้าสำนักโรงแรมจะต้องลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและหนังสือพิมพ์ในประเทศอีกฉบับหนึ่งในพื้นที่ที่ทรัพย์สินหรือสินค้านั้นได้ฝากหรือปล่อยทิ้งเอาไว้ และในโฆษณานั้นจะต้องบอกถึงเจตนาในการที่จะขายและข้อความบรรยายสั้น ๆ เกี่ยวกับสินค้าหรือทรัพย์สินนั้น พร้อมทั้งชื่อของเจ้าของหรือชื่อบุคคลที่ได้ฝากหรือทิ้งของนั้นไว้

แต่ตาม The Hotel Proprietors Act 1956 ซึ่งได้วางข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและความรับผิดชอบของ " the hotel proprietors " ไว้โดยเฉพาะแตกต่างไปจากกรณี " innkeepers " ตาม The Innkeepers Act 1878 ว่า " the hotel proprietors " ไม่มีสิทธิยึดหน่วงและไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในฐานะ " innkeepers " ในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับแขกอาศัยในกรณีเกิดการสูญหายหรือเสียหายต่อยานพาหนะ หรือทรัพย์สินใดที่สัมทิ้งไว้ในยานพาหนะนั้น

พระราชบัญญัตินี้จึงทำให้เกิดปัญหาตามมาเพราะได้กำหนดเงื่อนไขไว้ว่าความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมตามพระราชบัญญัตินี้ไม่รวมไปถึงยานพาหนะหรือข้าวของที่อยู่ในนั้นด้วย

และจะผูกพันหรือมีผลตามกฎหมายนี้ก็เฉพาะต่อเมื่อได้มีการตกลงผูกพันกันในการที่จะให้หรือใช้ที่พักแรมแล้วเท่านั้น (only when sleeping accommodation has been engaged)

- สิทธิของเจ้าสำนักโรงแรมในการปฏิเสธการให้บริการ

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของเจ้าสำนักโรงแรมในการที่จะต้องจัดหาอาหาร เครื่องดื่ม และที่พักให้กับคนเดินทางและแขกอาศัยแล้ว ในขณะที่เดียวกันจะเห็นได้ว่า ได้ทำให้เกิดสิทธิแก่คนเดินทางในการที่จะได้รับบริการหรือที่จะเรียกรับบริการนั้น แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าสำนักโรงแรมก็มีสิทธิที่จะปฏิเสธการให้บริการดังกล่าวได้ในบางกรณีหรือบางพฤติการณ์ตามกฎหมายคอมมอนลอว์และ ตาม Section 1 (3) HPA 1956 ซึ่งให้คำจำกัดความของคำว่า “ inn “ ไว้ และนั่นคือสิ่งที่กำหนดขอบเขตหน้าที่ของเจ้าสำนักโรงแรมที่มีต่อคนเดินทางไปโดยปริยาย หรือถือเสมือนเป็นข้อจำกัดที่เจ้าสำนักโรงแรมไม่จำเป็นต้องมีหน้าที่ต่อหรือให้บริการดังกล่าวแก่บุคคลอื่นที่ไม่ใช่คนเดินทาง

- สิทธิของเจ้าสำนักโรงแรมที่จะเรียกรับให้จ่ายเงินล่วงหน้า

ไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้เจ้าสำนักโรงแรมจะต้องได้รับค่าตอบแทนภายหลังจากที่แขกอาศัยได้ใช้บริการของทางโรงแรมแล้ว ดังนั้น เจ้าสำนักโรงแรมจึงอาจเรียกรับให้มีการจ่ายค่าตอบแทนล่วงหน้าเป็นจำนวนเงินที่สมควรได้

นอกจากกฎเกณฑ์หลัก ๆ ที่ได้บัญญัติไว้ใน The Innkeepers Act 1878 และ The Hotel Proprietors Act 1956 แล้ว กฎหมายอังกฤษยังได้มีการออกกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการโรงแรมอีก ทั้งนี้เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค โดยผู้ที่เข้าไปใช้บริการของทางโรงแรมหรือแขกอาศัยของโรงแรมนั้น จะได้รับการคุ้มครองโดยหลายทางด้วยกันจากการทำการค้าหรือการดำเนินกิจการซึ่งบางครั้งอาจจะไม่เป็นธรรมกับผู้บริโภค

ในประเทศอังกฤษจึงได้มีการออกกฎเกณฑ์ และข้อกำหนดกฎหมายขึ้นมาซึ่งใช้บังคับกับกิจการโรงแรมและเกสต์เฮาส์ในสหราชอาณาจักรอังกฤษเพื่อช่วยคุ้มครองผู้บริโภคในเรื่องนี้ อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้ดำเนินกิจการดำเนินธุรกิจอย่างตรงไปตรงมาและยุติธรรม

ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้แก่

- Section 14 ของ Trade Descriptions Act 1968
- The Tourism (Sleeping Accommodation Price Display) Order 1977
- A Hotel Industry Voluntary Code of Booking Practice

Trade Descriptions Act 1968¹³ เป็นหลักกฎหมายที่กำหนดรูปแบบของการกระทำที่ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางอาญาในการประกอบการค้า วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ก็เพื่อดูแลควบคุมการปฏิบัติงานทางการค้าขององค์กรธุรกิจต่าง ๆ และเพื่อสร้างมาตรฐานในเรื่องดังกล่าว โดยพระราชบัญญัตินี้จะเป็นเรื่องของการกำหนดโทษทางอาญา และการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญามากกว่าที่จะเป็นการเยียวยาโดยทางแพ่ง ดังนั้น เจ้าสำนักโรงแรมที่กระทำการฝ่าฝืน Trade Descriptions Act 1968 ก็อาจจะถูกฟ้องคดีอาญาและถูกลงโทษได้ยกตัวอย่าง Section 14 (1) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

บุคคลผู้ดำเนินธุรกิจหรือการค้าในกรณีดังกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นความผิด

- (a) ทำคำแถลงข้อความโดยที่รู้อยู่ว่าคำแถลงนั้นไม่ถูกต้องหรือเป็นเท็จ
- (b) ประมาทเลินเล่อทำให้เกิดคำแถลงข้อความที่เป็นเท็จ ในเรื่องดังต่อไปนี้
  - (I) ข้อกำหนดในทางการค้าหรือธุรกิจซึ่งเกี่ยวกับ บริการ ที่พักอาศัยหรือสิ่งอำนวยความสะดวก
  - (II) สภาพของบริการ ที่พักอาศัย หรือ สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งถูกจัดหาไว้ให้ในการประกอบการค้าหรือธุรกิจนั้น
  - (III) บุคคลซึ่งเป็นผู้จัดหาบริการ ที่พักอาศัยหรือ สิ่งอำนวยความสะดวกให้
  - (IV) การชักถาม การอนุมัติ หรือการประมาณราคา โดยบุคคลใดเกี่ยวกับบริการที่พักอาศัย หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดไว้ให้
  - (V) ที่ตั้งหรือความสะดวกสบาย ของที่พักอาศัยซึ่งจัดหาไว้ให้

Tourism (Sleeping Accommodation Price Display) Order 1977¹⁴ เป็นคำสั่งที่ออกมาเพื่อกำหนดให้สถานที่ที่เปิดให้บริการที่พักอาศัยที่มีห้องพักตั้งแต่ 4 ห้องขึ้นไป จะต้องมีการแสดงราคาที่พักต่อคืนและข้อกำหนดอื่น ๆ เช่น

1. จะต้องมีการปิดประกาศหรือแสดงราคาที่พักอย่างชัดเจนและสังเกตเห็นได้ง่าย เช่น บริเวณทางเข้าโรงแรม หรือแผนกต้อนรับ (reception)
2. จะต้องมีการบอกราคาที่ต่ำสุดและสูงสุดไว้ด้วย
3. รายละเอียดที่จะต้องระบุไว้ในข้อความที่ปิดประกาศ เช่น ราคาห้องเดี่ยว ราคาห้องคู่ ราคาห้องประเภทอื่น ๆ และราคานั้นรวมค่าบริการอะไรบ้าง เป็นต้น

¹³ Ibid., p.114.

¹⁴ Ibid., p.119.

Hotel Industry Voluntary Code of Booking Practice (1977)¹⁵ เป็นหลักเกณฑ์ที่เกิดขึ้นมาจากความร่วมมือกันระหว่างกรมการค้า (Department of trade) กับโรงแรมในประเทศอังกฤษ ร้านอาหาร และสมาคมองค์กรต่าง ๆ ที่สนใจและเกี่ยวข้อง โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ไม่ได้ทำให้เกิดคดีเพิ่มมากขึ้นในศาล เนื่องจากกรณีที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์นี้โทษที่ได้รับไม่ใช่โทษทางอาญาหรือการถูกฟ้องร้อง แต่เป็นโทษในทางธุรกิจมากกว่าโทษตามกฎหมาย

3.2.2 กฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา

พื้นฐานของระบบกฎหมายอเมริกันเกี่ยวกับหลักกฎหมายโรงแรมนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) ของประเทศอังกฤษ กฎหมายจารีตประเพณีจะอิงอยู่กับคำพิพากษาในคดีที่ตัดสินไปแล้วก่อนหน้านี้ ส่วนบทบัญญัติกฎหมายในระบบกฎหมายแพ่ง (Civil Law) จะขึ้นอยู่กับประมวลกฎหมายที่กำหนดอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และคดีแต่ละคดีจะได้รับการตัดสินโดยไม่เกี่ยวข้องกันและโดยไม่ต้องอิงกับหลักที่กำหนดไว้ในคำพิพากษาในคดีก่อนหน้านี้ด้วยกฎหมายโรงแรมของอังกฤษในสมัยก่อนจะปกป้องแขกอาศัยจากการถูกตีมดุน ขโมย หรือเจ้าสำนักโรงแรมที่ไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งโดยมากกฎหมายในส่วนนี้ถูกนำมาปรับใช้ในระบบกฎหมายอเมริกันในส่วนที่เกี่ยวกับอาชญากรรม

ในเบื้องต้นนี้จะขอกล่าวถึงประเภทของกิจการที่ให้บริการด้านที่พักแรมในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีอยู่หลากหลายรูปแบบด้วยกันและเนื่องจากความหลากหลายของที่พักที่เสนอให้กับคนเดินทาง (travelers) , นักท่องเที่ยว (tourists) และบุคคลอื่นทำนองเช่นว่านี้ จึงจำเป็นที่เจ้าของหรือผู้จัดการโรงแรม (hotelier) และผู้จัดการ (manager) ของที่พักประเภทอื่นควรจะทำความเข้าใจในเบื้องต้นเกี่ยวกับคำนิยามตามกฎหมายของแต่ละประเภทกิจการนี้

รูปแบบหรือประเภทของสถานที่พักแรม

ในปัจจุบัน รูปแบบของที่พักแรมได้มีการขยายตัวออกไป จากห้องพักปกติธรรมดาของโรงแรมไปจนถึง โมเต็ล (motel) , คอร์ตสำหรับนักท่องเที่ยว (tourist courts) , บ้านที่แบ่งห้องให้เช่า (lodging house) และบ้านให้เช่าพักร่วมอาหารและห้องเช่า (boarding

¹⁵ Ibid., p.120.

houses) , เรือที่มีอุปกรณ์สำหรับการพักอาศัย (luxury ships) , รถโค้ชที่สามารถพักอาศัยได้ในเวลาเดินทาง (pullman coaches) , หอพักในมหาวิทยาลัย (college dormitories) , บ้านสำหรับกลุ่มคณะสงฆ์ (fraternity and sorority houses) , คลับ (club) , โรงแรมพาร์ทเมนท์ (apartment hotel) , กระท่อมฤดูร้อน (summer cottage) , บ้านพักนักเรียนหรือนักศึกษา (hostels) และนอกจากนี้ยังรวมไปถึงคอนโดมิเนียมซึ่งอาจมีบางส่วนเป็นคอนโดมิเนียมและบางส่วนเป็นโรงแรมโดยการขายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยที่บุคคลนั้นอาจนำไปให้คนอื่นเช่าด้วยตนเองหรือโดยผ่านสำนักงานของโรงแรมก็ได้

(1) Inn หรือ Hotel

ในทางกฎหมายไม่มีความแตกต่างระหว่างคำว่า " hotel " และ " inn " คำว่า " hotel " ได้ถูกนำมาใช้ครั้งแรกในศตวรรษที่ 18 โดยเริ่มจากลอนดอนที่ " hotel garni " ซึ่งก่อนหน้านั้นสถานที่ซึ่งมีไว้เพื่อให้บริการที่พักแก่คนเดินทางถูกเรียกว่า " inn "

คำจำกัดความของ inn และ hotel มาจากแหล่งเดียวกัน ดังนั้น คำจำกัดความจึงสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามระดับของความเหมาะสม เนื่องจากไม่สามารถค้นหาคำทางเทคนิคที่เหมาะสมที่จะสามารถครอบคลุมความหมายทั้งหมดได้

ในคดี Juengel & City of Glendale ศาลได้กำหนดนิยามของคำว่า " hotel " ไว้อย่างหลากหลายดังนี้

" โรงแรมได้ถูกนิยามว่าเป็นเสมือนบ้านซึ่งเปิดเป็นสถานที่สาธารณะ โดยบุคคลที่เข้ามาพักชั่วคราวจะได้รับการบริการและการสันนาการในฐานะแขกอาศัยโดยต้องชำระเงินตอบแทนหรือบ้านซึ่งคนเดินทางจะได้รับการจัดหาอาหารและที่พักไว้ในระหว่างเดินทาง โดยเป็นธุรกิจอย่างหนึ่ง หรือบ้านซึ่งคนเดินทางจะได้รับการทุกอย่างที่ต้องการตามความเหมาะสมในระหว่างเดินทาง หรือสถานที่ซึ่งแขกอาศัยอาศัยได้เข้าพัก หรือสถานที่ซึ่งบุคคลทุกคนหรือคนเดินทางที่มีความประพฤติอันดีเข้าพัก โดยมีเจตนาที่จะชำระเงินในอัตราที่เหมาะสมเพื่อแลกเปลี่ยนกับสิทธิที่จะได้รับอาหาร เครื่องดื่มและที่พักดังกล่าว หรือสถานที่ซึ่งจัดไว้เพื่อการสันนาการของคนเดินทางหรือเพื่อความสะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวันของแขกอาศัย หรือสถานที่ที่เจ้าของกิจการดำเนินธุรกิจโดยการจัดหาอาหาร เครื่องดื่ม หรือทั้งสองอย่างให้กับคนเดินทางทั้งนี้ลักษณะที่สำคัญของโรงแรม คือ จะต้องเป็นการดำเนินธุรกิจโดยปกติของบุคคลที่ประกอบการดังกล่าว "

---

¹ Juengel v. City of Glendale , 164 S.W.2d 610 (Mo., 1942)

ในปัจจุบัน “ inn “ ถูกใช้ในความหมายของโรงแรมเล็ก ๆ ซึ่งมักจะตั้งอยู่ตามชนบทหรือชานเมือง แต่อย่างไรก็ตาม โรงแรมที่ใหญ่ที่สุดในโลกก็ใช้คำว่า inn เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องหมายการค้าด้วย เช่น Holiday Inn ในยุคก่อนหน้า inn หรือโรงแรมนั้นจะต้องให้ที่พัก อาหาร และเครื่องดื่มสำหรับม้าของคนเดินทางด้วย แต่ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการพัฒนาการของยานพาหนะ

คำจำกัดความตามกฎหมายของคำว่า โรงแรม (hotel) ถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการกำหนดว่าที่พักแรมนั้นเป็นที่พักแรมประเภทใด อาจมีผลต่อคำพิพากษาของคดีได้อย่างเช่นในคดี Metzler v. Terminal Hotel Company¹ โจทก์ได้ลงทะเบียนเป็นแขกอาศัยและเข้าพักในโรงแรมของจำเลย โจทก์ได้เข้าพักในห้องพักและฝากกระเป๋าเดินทางใบเล็กไว้ที่สำนักงานของจำเลย แต่เมื่อขอกกระเป๋าเดินทางคืนในภายหลังก็ไม่พบกระเป๋าใบนั้นอยู่ โจทก์จึงได้ฟ้องคดีสำหรับความสูญหายและเรียกร้องตามมูลค่าทรัพย์สินนั้นจากจำเลยในฐานะเป็นเจ้าของสำนักโรงแรม จำเลยโต้แย้งว่าจำเลยไม่ใช่เจ้าของสำนักโรงแรม เนื่องจากไม่ได้มีการจัดหาอาหารให้กับแขกอาศัย และด้วยเหตุดังกล่าวจึงไม่มีความรับผิดชอบสำหรับสัมภาระของแขกอาศัย ถึงแม้ว่าโจทก์จะรับประทานอาหารเช้าในภัตตาคารซึ่งอยู่ในอาคารเดียวกันของจำเลย แต่ภัตตาคารนั้นไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของโรงแรมและมีบุคคลอื่นเป็นเจ้าของ

คดีนี้ศาลตัดสินให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดี โดยให้เหตุผลว่า ถึงแม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏว่าโรงแรมจะไม่ได้จัดหาอาหารไว้ให้บริการ แต่นั่นก็ไม่ถือเป็นข้อยกเว้นความรับผิดชอบดังกล่าวได้

(2) Motels

คำว่า “ motel “ สามารถนำมาใช้แทนคำว่า “ hotel “ และ “ inn “ ได้เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ข้อถกเถียงเกี่ยวกับสถานะหรือนิยามของคำว่า hotel , motel , inn และ boarding house มักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอเมื่อมีกรณีที่จะต้องนำมาใช้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องข้อจำกัดความรับผิดชอบตามกฎหมาย เรื่องสุขภาพ ความปลอดภัย สวัสดิการ การออกไปอนุญาตขายสุรา และการควบคุมการเช่า เป็นต้น

ในต้นปี 1940 โมเต็ลเป็นรูปแบบใหม่ของสถานที่พักแรมซึ่งเกิดขึ้นตามถนนสายต่างๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวหรือคนเดินทางในระหว่างทางและต้องการที่พักค้างแรม โดยจะมีการจัดหาที่พักให้พร้อมทั้งที่จอดรถหรือยานพาหนะของคนเดินทาง โมเต็ลอาจให้เช่าเพื่อพักแรมชั่วข้ามคืนหรืออาจพักเป็นระยะเวลาสั้นกว่านั้นก็ได้

¹ Metzler v. Terminal Hotel Company ,115 S.W.1037 (Mo.,1909)

(3) Boarding และ Lodging House

Boarding และ Lodging House มีลักษณะเป็นสาธารณะน้อยกว่าโรงแรมและมักจะดำเนินกิจการโดยสมาชิกในครอบครัว เจ้าของกิจการไม่ผูกพันที่จะต้องยอมรับบุคคลทุกคนที่ขอเข้าพักอาศัยและสามารถเลือกหรือทำข้อตกลงสำหรับแขกอาศัยแต่ละรายได้ ซึ่งแตกต่างจากกรณีของเจ้าสำนักโรงแรมที่จะต้องยอมรับทุกคนที่ขอเข้าพัก

ข้อแตกต่างระหว่างผู้เช่า (tenant) ของ Boarding และ Lodging House กับแขกอาศัยหรือผู้พักอาศัยชั่วคราว (guest) ของโรงแรม คือ ผู้เช่าจะมีสิทธิครอบครองตามกฎหมายในอาคารหรือห้องพักนั้น โดยผู้เช่าเป็นผู้มีอำนาจควบคุมและรับผิดชอบสำหรับการดูแลและสภาพของอาคารหรือห้องพัก ในขณะที่แขกอาศัยหรือผู้พักอาศัยชั่วคราวมีเพียงสิทธิที่จะใช้อาคารหรือที่พัก โดยที่เจ้าของยังคงมีอำนาจควบคุมและเป็นผู้รับผิดชอบสำหรับการดูแลเอาใจใส่ตามที่เป็น จำเป็น และยังคงมีสิทธิที่จะเข้าไปในอาคารหรือที่พักเพื่อวัตถุประสงค์ในการควบคุมดูแลดังกล่าวได้

(4) บ้านที่ให้เช่าห้องเพื่อพักอาศัย (Rooming Houses)

Rooming House อาจเป็นบ้านหรืออาคารซึ่งมีห้องนอนหนึ่งห้องหรือมากกว่า ซึ่งให้เช่าสำหรับบุคคลที่เช่าเอง โดย rooming houses ไม่ใช่สถานที่สาธารณะซึ่งบุคคลโดยทั่วไปจะสามารถเข้ามาขอพักโดยจ่ายเงินตามสิทธิที่บุคคลเหล่านั้นมีเหมือนกับกรณีของโรงแรมได้ กรณีของ rooming house ผู้ดูแลอาจตอบรับหรือปฏิเสธบุคคลใดก็ได้ และในการทำสัญญาการชำระเงินระยะเวลาในการพักอาศัย ตลอดจนการจัดการต่างๆจะกำหนดโดยเฉพาะสำหรับแขกอาศัยแต่ละรายไป

ความแตกต่างในสาระสำคัญระหว่าง boarding house และ rooming house คือ boarding house จะบริการอาหารให้กับผู้เช่าด้วย ในขณะที่ rooming house เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไปว่าจะไม่มีผู้ดูแล ไม่มีการบริการอาหาร และถือว่าอยู่ในความครอบครองและการดูแลของเจ้าของกิจการ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้เช่าหรือผู้อยู่อาศัยประจำ (tenant) จะมีสิทธิครอบครองตามกฎหมายแต่ roomer มีเพียงสิทธิในการใช้อาคารเท่านั้น ดังนั้น ในการพิจารณาว่าบุคคลนั้นจะเป็น roomer หรือ tenant จึงต้องพิจารณาตามบรรทัดฐานของกฎหมายในเรื่องของสิทธิครอบครอง

(5) Taverns และ Ordinaries

คำว่า ordinary และ tavern มักจะถูกใช้แทนที่กันเสมอ ในสมัยก่อน tavern จัดเป็นสถานที่สาธารณะซึ่งให้บริการอาหารและที่พักสำหรับคนเดินทาง รวมทั้งพาหนะของคนเดินทาง

เช่น ม้า ในอัตราค่าที่พักที่กำหนดตายตัว แต่ในปัจจุบันคำว่า “tavern” ได้ถูกนำมาใช้กับกรณีโรงแรมเล็ก ๆ หรือภัตตาคาร โดยจะเปิดให้บริการสำหรับบุคคลใด ๆ ที่ต้องการที่พักและมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่ายด้วย

(6) รีสอร์ท (Resort)

รีสอร์ทเป็นสถานที่ที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อสุขภาพ ไม่ใช่เพื่อการบริการคนเดินทาง รีสอร์ทจึงไม่ใช่โรงแรม ดังนั้น จึงสามารถปฏิเสธคนเดินทางที่ต้องการเข้าพักได้ ในปัจจุบันรีสอร์ทต้องปฏิบัติตามกฎหมายเช่นเดียวกับโรงแรม เว้นแต่ในกรณีที่มีระเบียบข้อบังคับกำหนดแตกต่างออกไป

(7) โรงแรมอพาร์ทเมนต์ (Apartment Hotels)

โรงแรมอพาร์ทเมนต์ เป็นโรงแรมที่ให้เช่าห้องพร้อมทั้งเฟอร์นิเจอร์ ไม่มีกำหนดระยะเวลาการเช่าที่แน่นอน และจะจัดหาอาหารหรือพนักงานไว้บริการให้แก่ผู้เช่าหรือไม่ก็ได้

อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งและการดำเนินกิจการในฐานะเป็นโรงแรมอพาร์ทเมนต์ไม่จำเป็นจะต้องอยู่ภายใต้คำจำกัดความของโรงแรม แต่จะพิจารณาตามข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป โดยอพาร์ทเมนต์ที่มีลักษณะให้เช่าอยู่ประจำแต่ยังคงมีห้องสำหรับให้คนเดินทางพักอาศัยชั่วคราวอาจถือว่าเป็นโรงแรมได้ และในขณะเดียวกันก็เป็นอพาร์ทเมนต์สำหรับผู้เช่าซึ่งอยู่เป็นการถาวรหรือประจำด้วย

(8) Condominium Hotels

ในปี 1960 ได้มีรูปแบบใหม่ของที่พักรวมเกิดขึ้น นั่นคือ คอนโดมิเนียม โดยรูปแบบจะขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ลงทุน ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งอพาร์ทเมนต์สำหรับการพักผ่อน (vacation apartment) , ศูนย์รวมทางอุตสาหกรรม (industrial park) , ศูนย์การแพทย์ (medical center)หรือ condominium hotel เป็นต้น

ความแตกต่างของคอนโดมิเนียมเมื่อเปรียบเทียบกับโรงแรมโดยทั่วไป ประการแรก คือ ความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ซึ่งแตกต่างจากการเป็นเจ้าของที่ดินหรืออพาร์ทเมนต์ทั่วไป เจ้าของคอนโดมิเนียมไม่ได้มีกรรมสิทธิ์ในห้องชุดของตนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีกรรมสิทธิ์ร่วมร่วมกับเจ้าของคนอื่น ๆ ในทรัพย์สินส่วนกลางของคอนโดมิเนียมด้วย เช่น ห้องโถง ถนน สระว่ายน้ำ สนามกอล์ฟ เป็นต้น

หากไม่คำนึงถึงชื่อหรือที่ตั้งแล้ว Condominium Hotel คือ โรงแรมประเภทหนึ่ง ดังนั้น กฎหมายที่ใช้บังคับกับโรงแรมก็จะนำมาใช้บังคับในที่นี้ด้วย เว้นแต่มีข้อกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

โดยปกติแล้วเจ้าของคอนโดมิเนียมจะไม่เข้ายุ่งเกี่ยวในการดำเนินกิจการของ Condominium Hotel แต่จะจ่ายค่าจ้างให้กับบริษัทซึ่งรับดำเนินการดังกล่าว

ความสัมพันธ์ตามกฎหมายระหว่างเจ้าสำนักโรงแรมและแขกอาศัย

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างเจ้าสำนักโรงแรมกับแขกอาศัยในหลักกฎหมายโรงแรมของประเทศสหรัฐอเมริกา รวมถึงสถานะของแขกอาศัย การเริ่มต้นและสิ้นสุดของความสัมพันธ์

โดยส่วนมากหน้าที่และภาระผูกพันของเจ้าสำนักโรงแรมที่มีต่อแขกอาศัยได้ถูกกำหนดโดยกฎหมายและไม่จำเป็นต้องมีสัญญาพิเศษระหว่างคู่สัญญา เมื่อมีความสัมพันธ์ระหว่างกันเกิดขึ้นแล้ว สิทธิและหน้าที่ของทั้งสองฝ่ายก็จะถูกกำหนดโดยกฎหมายทันทีและจะยังมีผลบังคับอยู่ตราบเท่าที่ความสัมพันธ์ยังคงดำเนินต่อไป และด้วยเหตุที่ภาระผูกพันดังกล่าวขึ้นอยู่กับกฎหมายที่กำหนดหรือใช้บังคับ ดังนั้น จึงอาจทำให้กฎหมายในรัฐหนึ่งมีความแตกต่างจากอีกรัฐหนึ่งได้

กฎหมายคอมมอนลอว์กำหนดไว้ว่า ธุรกิจของเจ้าสำนักโรงแรมมีลักษณะเป็นธุรกิจกึ่งสาธารณะโดยมีสิทธิพิเศษและความรับผิดชอบอย่างมาก โดยในกรณีที่ยังไม่มีการตราบทบัญญัติกฎหมายใหม่ เจ้าสำนักโรงแรมมีสิทธิที่จะดำเนินธุรกิจโรงแรมของตนได้ตามที่เห็นว่าเหมาะสม ตราบใดที่การดำเนินธุรกิจดังกล่าวไม่ขัดต่อกฎหมาย แต่ถึงแม้จะมีการตราบทบัญญัติบางข้อขึ้นมาเพื่อเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างแขกอาศัยและเจ้าสำนักโรงแรม แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันก็ยังไม่มีบทบัญญัติในส่วนใดที่แก้ไขใจความสำคัญของกฎหมายจารีตประเพณีเดิม

ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของแขกอาศัยและเจ้าสำนักโรงแรม

ในสถานที่ซึ่งเป็นที่พักสาธารณะ บุคคลซึ่งเข้าพักจะได้รับการสันนิษฐานในเบื้องต้นว่าเป็นแขกอาศัย (guest) ถ้าไม่มีหลักฐานอื่นที่สามารถจะแสดงได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นเพียงผู้เช่า (boarder) หรือผู้พักอาศัยประเภทอื่น คำถามที่ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นแขกอาศัยของโรงแรมหรือไม่ นั้น เป็นข้อเท็จจริงที่ลูกขุนจะต้องนำมาพิจารณาประกอบกับพยานหลักฐานไม่ว่าจะโดยชัดแจ้งหรือโดยเป็นพยานแวดล้อมก็ตาม ซึ่งในคดี Langford v. Vandaveer¹ ศาลวางประเด็นให้ลูกขุนพิจารณาว่าโจทก์ถือเป็นผู้เข้าพักอาศัยใน " motor court " หรือไม่ เนื่องจากโจทก์ยังไม่ได้ลงทะเบียน

¹ Langford v. Vandaveer ,254 S.W.2d 498 (Ky., 1953)

เพื่อเข้าพัก โดยหลักแล้วเมื่อมีผู้กล่าวอ้างว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยกับเจ้าสำนักโรงแรมเกิดขึ้น บุคคลผู้กล่าวอ้างดังกล่าวจะต้องเป็นผู้พิสูจน์ ซึ่งตามคดีตัวอย่างนี้ถ้าไม่มีความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดขึ้น เด็กผู้หญิงทั้งสองคนจะถูกถือว่าเป็นเพียงผู้ที่ผ่านเข้ามาในโรงแรมเท่านั้น ไม่ใช่แขกอาศัย

ตัวอย่างคดี Langford v. Vandaveer นี้เป็นการฟ้องเพื่อเรียกค่ารักษาพยาบาลเด็กสองคนซึ่งได้รับบาดเจ็บจากการระเบิดของเครื่องทำความร้อน โดยอ้างหลักพื้นฐานว่าเด็กทั้งสองคนได้เข้าพักในโรงแรมในฐานะเป็นแขกอาศัยตามกฎหมายซึ่งต้องชำระเงินให้กับโรงแรม โจทก์อ้างว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลย เพราะจำเลยมีหน้าที่ที่จะต้องทำการบำรุงรักษาเครื่องทำความร้อนให้อยู่ในสภาพที่ดีและปลอดภัยอยู่ตลอดเวลา

ในเบื้องต้นศาลถือว่าความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยกับเจ้าสำนักโรงแรม แต่จำเลยได้อุทธรณ์ว่าไม่มีความสัมพันธ์เช่นนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากหน้าที่ที่มีอยู่เป็นเพียงหน้าที่ที่มีต่อผู้ที่เข้ามาในโรงแรมเท่านั้น ดังนั้น จำเลยจึงไม่มีความรับผิดชอบตามกฎหมาย ขอให้คณะลูกขุนพิจารณาสถานะของโจทก์ใหม่

คำว่า " เจ้าสำนักโรงแรม " ไม่สามารถนำมาใช้เป็นคำศัพท์เฉพาะทางกฎหมายได้ เนื่องจากในสมัยก่อนการตั้ง " inn " จำเป็นจะต้องจัดหาคอกให้สำหรับม้าของคนเดินทางด้วย ดังนั้น " inn " จึงกลายเป็นคำที่ใช้โดยมีความหมายเหมือนกับโรงแรมอย่างมาก ต่อมาเมื่อความเจริญทางด้านยานพาหนะมีมากขึ้นทำให้เกิดสถานที่พักแรมอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับ inn เช่น tourist camp , motor courts หรือ motel เป็นต้น ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคดี โรงแรมของจำเลยเป็น motor court ประกอบไปด้วยห้องพักหลายห้องและมีพื้นที่สำหรับจอดรถ ลักษณะของสถานที่ดังกล่าวได้ถูกนำมาพิจารณาประกอบการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยกับเจ้าสำนักโรงแรมด้วย โดยในคดีนี้ถือว่าความรับผิดชอบตามกฎหมายของจำเลยในฐานะเจ้าสำนักโรงแรมยังคงมีอยู่ ถึงแม้ว่าโจทก์จะอยู่ในรถซึ่งจอดอยู่ในที่จอดรถ แต่ถือว่าที่จอดรถเป็นสถานที่ติดต่อกันกับอาคารที่พักหรืออาจจะเรียกสถานที่พักนั้นว่า motor courts ซึ่งเป็นเพียงการใช้ชื่อเรียกต่างกันเท่านั้น แต่ยังคงใช้หลักกฎหมายเดียวกันกับหลักกฎหมายโรงแรมในการพิจารณา

ความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยกับเจ้าสำนักโรงแรมเป็นความสัมพันธ์ตามสัญญาที่ตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย โดยเจตนาของคู่สัญญาถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในกรณีนี้ที่เจตนาดังกล่าวไม่สามารถเห็นได้โดยแจ้งชัดก็อาจถือเป็นข้อยกเว้นได้ในบางกรณี โดยปกติแล้วเมื่อบุคคลแสดงออกต่อสาธารณะในฐานะเจ้าสำนักโรงแรมโดยการประกอบกิจการเปิดรับผู้เข้าพักอาศัยชั่วคราวพร้อมทั้งจัดหาที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆให้ เมื่อมีผู้มาใช้บริการดังกล่าวความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยและเจ้าสำนักโรงแรมก็จะเกิดขึ้น แต่ก็อาจไม่เป็นเช่นนั้นเสมอไป เนื่องจากบางกรณีอาจจะต้องมีการแสดงหลักฐานหรือพฤติการณ์อื่นๆที่แสดงให้เห็นได้ว่ามีการ

ตกลงกัน เช่น การลงทะเบียนแขกอาศัย ซึ่งโดยส่วนมากมีความเห็นที่ไม่จำเป็นต้องมีการลงทะเบียนของแขกอาศัยก็ได้ แต่การลงทะเบียนดังกล่าวอาจนำไปใช้เป็นหลักฐานโดยชัดแจ้งเพื่อประกอบการพิจารณาถึงสถานะของแขกอาศัยได้ ถึงอย่างไรก็ตาม เจ้าสำนักโรงแรมก็ยังคงมีภาระหน้าที่ที่จะต้องดูแลปฏิบัติต่อบุคคลที่เข้าพักนั้นอย่างสมควรและไม่ให้ได้รับบาดเจ็บ

ตามหลักกฎหมายแล้วบุคคลไม่สามารถที่จะทำการเข้าไปพักอาศัยหรือกระทำตนเองให้เป็นแขกอาศัยของโรงแรมได้โดยปราศจากการรับรู้หรือปราศจากเจตนาตอบรับจากเจ้าสำนักโรงแรม บุคคลนั้นจะเป็นแขกอาศัยของทางโรงแรมได้ก็เฉพาะต่อเมื่อเจ้าสำนักโรงแรมหรือผู้แทนได้ยอมรับและปฏิบัติต่อบุคคลนั้นในฐานะแขกอาศัย ทั้งนี้ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถพิสูจน์ได้จากพยานหลักฐานไม่ว่าจะโดยพยานโดยชัดแจ้งหรือพยานแวดล้อม

ตัวอย่างคดี *Moody v. Kenny*^{*} แขกอาศัยซึ่งได้ลงทะเบียนเข้าพักได้นำห้องนั้นอยู่ร่วมกับบุตรสาวโดยที่ทางโรงแรมไม่ได้รับรู้ด้วย ศาลชั้นต้นตัดสินว่า เนื่องจากโรงแรมไม่ได้รับรู้หรือยินยอมด้วย จึงไม่ถึงว่าบุตรสาวนั้นเป็นแขกอาศัยของโรงแรมเพราะไม่มีนิติสัมพันธ์กันทางสัญญาต่อกัน

แต่ศาลฎีกามีคำพิพากษาว่า คดีนี้ควรถือว่าบุตรสาวนั้นเป็นแขกอาศัยของโรงแรมด้วย ถึงแม้ว่าโรงแรมจะไม่ได้รับรู้ถึงการเข้าพักอาศัยนั้นก็ตาม และเจ้าสำนักโรงแรมก็ยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่ได้ถูกเชิญให้เข้ามาในบริเวณโรงแรม นั่นก็คือ หน้าที่ที่จะต้องให้การดูแลตามสมควรไม่ไห้บุคคลเหล่านั้นได้รับอันตรายหรือบาดเจ็บ และหน้าที่ดังกล่าวก็นำมาใช้กับกรณีแขกของแขกอาศัยด้วย โดยถือว่าเป็นผู้ได้รับเชิญหรือได้รับอนุญาต

อีกคดีหนึ่งคือ คดี *Adler v. Savoy Plaza*^{**} เป็นกรณีที่โจทก์ได้เข้าพักที่โรงแรมของจำเลยเป็นประจำทุกครั้งที่เดินทางไปนิวยอร์ก และครั้งนี้ได้จองห้องพักไว้ล่วงหน้าแต่เมื่อโจทก์ไปถึงโรงแรมปรากฏว่าห้องพักเต็มหมด จำเลยพยายามจัดหาห้องพักให้แต่ก็ไม่ได้ ดังนั้น จำเลยจึงจัดหาห้องพักของอีกโรงแรมหนึ่งให้กับโจทก์ จากนั้นจึงขย่ายสัมพันธ์บางส่วนของโจทก์ไปให้ที่โรงแรมดังกล่าวเพื่อเข้าพักอาศัยในคืนนั้น แต่ได้เอาระเบ้าใบใหญ่ซึ่งมีของมีค่าอยู่ข้างในนั้นไว้ที่โรงแรมของจำเลยและกล่าวกับโจทก์ว่าจะเก็บรักษากระบ้าใบนั้นไว้ในตู้เซฟของโรงแรม วันรุ่งขึ้นเมื่อโจทก์กลับไปยังโรงแรมของจำเลยเพื่อเอาระเบ้า ปรากฏว่ากระบ้าดังกล่าวได้หายไปโดยฟังข้อเท็จจริงได้ว่าจำเลยประมาทเลินเล่อ กรณีนี้ศาลมีมุมมองที่ต่างออกไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์

^{*} *Moody v. Kenny*, 153 La. 1007, 97 So.21,22,29 A.L.R.474

^{**} *Adler v. Savoy Plaza* , 108 N.Y.S.2d 80 (1951)

ระหว่างแขกอาศัยกับเจ้าสำนักโรงแรม โดยได้วางหลักกฎหมายว่าโจทก์ถือเป็นแขกอาศัยของโรงแรมแม้จะไม่ได้พักค้างคืนที่โรงแรมจำเลยก็ตาม

การกำหนดสถานะของแขกอาศัย

ความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยกับเจ้าสำนักโรงแรม เป็นการทำความตกลงกันทั้งสองฝ่ายโดยมีเจตนาของทั้งสองฝ่ายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ โดยมากแล้วคนเดินทางจะกลายเป็นแขกอาศัยเมื่อได้เข้ามาในโรงแรมเพื่อประสงค์จะให้จัดหาที่พักให้ โดยเจ้าสำนักโรงแรมต้องมีห้องว่างและได้มีการตกลงกันในส่วนของเงื่อนไขอื่นด้วย ส่วนการลงทะเบียนเข้าพักของแขกอาศัยเห็นว่าไม่ใช่องค์ประกอบที่จำเป็น เนื่องจากอาจทำการกำหนดสถานะของผู้เข้าพักหรือแขกอาศัยได้จากเหตุการณ์แวดล้อมอื่นๆได้ และให้ถือว่าการยื่นคำขอต่อเจ้าสำนักโรงแรมเพื่อขอให้จัดหาบริการทางสันตนาการให้ ก็เป็นการเพียงพอแล้วที่จะแสดงถึงเจตนาว่าต้องการเป็นแขกอาศัย ทั้งนี้ รวมถึงกรณีที่เดินทางเข้ามาในโรงแรมเพื่อรับความบันเทิงและเจ้าสำนักโรงแรมได้จัดหาบริการดังกล่าวให้ด้วย **

ในการพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นแขกอาศัยของโรงแรมหรือไม่ ศาลกำหนดให้พิจารณาได้จาก การลงทะเบียนเข้าพัก ระยะเวลาในการพักอาศัย ข้อตกลงเกี่ยวกับอัตราค่าที่พักที่แน่นอน วิธีการชำระเงิน การให้บริการของสถานที่หรืออาคารที่พักนั้น การให้บริการคนรับใช้ และมีสัญญาพิเศษต่อกันหรือไม่ องค์ประกอบที่กล่าวมานี้ อาจถือได้ว่าเป็นแนวโน้มที่สามารถแสดงถึงเจตนาของคู่สัญญาได้

ได้มีการวางหลักไว้ในคดี Wright v. Anderson โดยกำหนดให้ความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมในการรักษาทรัพย์สินของคนเดินทางเริ่มมีขึ้นเมื่อเกิดความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยและเจ้าสำนักโรงแรม ซึ่งความรับผิดชอบดังกล่าวจะเกิดขึ้นทันทีที่คนเดินทางเข้ามาในโรงแรมโดยมีเจตนาที่จะเข้าพักในโรงแรมและเจ้าของได้ตอบรับเจตนาดังกล่าวแล้ว ถึงแม้ว่าในเวลาที่มีการสูญหายจะยังไม่มี การจัดเครื่องดื่มหรืออาหารให้ก็ตาม ถ้าตามพฤติการณ์สามารถแสดงให้เห็นได้ว่าการแสดงเจตนาและการตอบรับ ก็ถือว่าการเพียงพอแล้ว

* Langford v. Vandaveer ,254 S.W.2d 498 [Ky.,1953].

** Freudenheim v. Eppley , 88 F.2d 280 [Pa.,1937]

ในบางครั้งการจะพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นแขกอาศัยหรือไม่นั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย คดี Rocoff v. Lancellata เป็นตัวอย่างหนึ่งที่น่าสนใจโดยมีข้อเท็จจริงว่า โจทก์อาศัยอยู่ในห้องในอาคารของจำเลยและชำระเงินค่าเช่าเป็นจำนวน 30 \$ ต่อเดือน ศาลพิจารณาน่าเนื่องจากอาคารจำเลยได้แสดงป้ายประกาศไว้ภายนอกว่าเป็นโรงแรมและมีสมุดลงทะเบียนสำหรับแขกอาศัย จึงถือว่าโจทก์เป็นแขกอาศัยด้วย ไม่ใช่เป็นเพียงผู้เช่าเท่านั้น

ในคดี Buck v. Del City Apartments ศาลกำหนดเส้นแบ่งระหว่างผู้เช่าและแขกอาศัยของโรงแรมโดยใช้ระดับของการครอบครองเป็นตัวตัดสิน ผู้เช่าจะมีสิทธิโดยสิ้นเชิงตามกฎหมายในอาคารที่เช่าและจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อสภาพและการดูแลอาคาร ในขณะที่แขกอาศัยมีเพียงสิทธิที่จะใช้อาคารเท่านั้น และเจ้าสำนักโรงแรมจะเป็นผู้ควบคุมดูแลอาคารรวมถึงรับผิดชอบสำหรับการจัดให้มีการดูแลที่จำเป็นประจำวันและการดูแลอาคาร

นอกจากนี้ สถานะของผู้พักในอาคารจะอยู่ในฐานะผู้เช่าหรือแขกอาศัย อาจพิจารณาได้จากข้อสัญญาระหว่างคู่สัญญา ลักษณะของอาคาร ลักษณะของธุรกิจที่ดำเนินการ ขอบเขตการควบคุมหรือการดูแลโดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร วิธีการดำเนินงานในอาคารที่ให้บริการ ลักษณะของส่วนที่ให้ผู้พักเช่า และลักษณะการใช้อาคารโดยทั่วไปด้วย

การเริ่มต้นและการสิ้นสุดของความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยและเจ้าสำนักโรงแรม

ความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยและเจ้าสำนักโรงแรม เกิดขึ้นเมื่อคนเดินทางได้เข้ามาในโรงแรมโดยมีเจตนาเพื่อใช้โรงแรมเป็นที่พักและได้รับการตอบรับจากเจ้าสำนักโรงแรม โดยทั่วไปความสัมพันธ์จะเริ่มขึ้นเมื่อแขกอาศัยได้ลงทะเบียนและเข้าพักอาศัยในโรงแรม หรืออาจเกิดขึ้นก่อนหน้านั้นก็ได้ ตัวอย่างเช่น อาจเริ่มขึ้นเมื่อสัมภาระได้เข้ามาอยู่ในความดูแลของเจ้าสำนักโรงแรมหรือลูกจ้างและสันนิษฐานว่าจะมีการเข้าพักในเวลาที่เหมาะสมต่อไป แต่การมอบสัมภาระให้ก็ไม่ทำให้เจ้าของสัมภาระกลายเป็นแขกอาศัยได้ ถ้าหากเพียงแต่ต้องการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกของโรงแรมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ไม่ได้มีเจตนาที่จะรับบริการหรือเข้าพักอาศัยในโรงแรม”

เมื่อมีความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยกับเจ้าสำนักโรงแรมเกิดขึ้นแล้ว สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะถูกกำหนดและจะยังคงดำเนินต่อไปจนกว่าทั้งสองฝ่ายจะได้แสดงเจตนาที่

^{*} Rocoff v. Lancellata , 251 N.E.2d 582 [Ind.,1956]

^{**} Grinnell v. Cook , 3 Hill 485 [N.Y., 1842]

จะยกเลิกโดยคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย ส่วนใหญ่แล้วเจตนาของแขกอาศัยจะแสดงออกโดยการชำระเงินตามใบเสร็จ อย่างไรก็ตามการชำระเงินตามใบเสร็จไม่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยและเจ้าสำนักโรงแรมสิ้นสุดลง หากได้มีข้อตกลงว่าแขกอาศัยจะจากไปเพียงชั่วคราวและจะกลับมาในภายหลังอีก โดยอาจมีการฝากสัมภาระเอาไว้ ตามคดี Dilkes v. Hotel Sheraton^{*} แต่อีกคดีหนึ่งศาลกลับวางหลักแตกต่างออกไปโดยศาลตัดสินว่าความสัมพันธ์สิ้นสุดลงเมื่อแขกอาศัยได้ check out หรือชำระเงินและเกิดข้อตกลงใหม่ขึ้นแทนในฐานะอื่น เช่น ในฐานะผู้รับฝากทรัพย์สิน ตามคดี Hotel Statler Company Inc., v. Safier^{**}

ความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมต่อความเสียหายหรือสูญหายในทรัพย์สินของแขกอาศัย

โดยแต่เดิมนั้น เจ้าสำนักโรงแรมจะต้องรับผิดหากทรัพย์สินของแขกอาศัยถูกขโมยไปจากโรงแรม โดยถือว่าเป็นความบกพร่องของพนักงานรักษาความปลอดภัยและลูกจ้างของเจ้าสำนักโรงแรม แต่ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาทางการค้ามากขึ้น หลักดั้งเดิมตามกฎหมายจารีตประเพณีดังกล่าวได้เปลี่ยนไปและเกิดหลักปฏิบัติใหม่ขึ้นมาว่า เจ้าสำนักโรงแรมจะต้องรับผิดต่อความสูญหายในทรัพย์สินของแขกอาศัยต่อเมื่อมีข้อกำหนดให้ต้องรับผิดเท่านั้น และไม่มีข้อผ่อนผันหรือยกเว้นใด ๆ เว้นแต่กฎหมายจะได้กำหนดเอาไว้โดยชัดแจ้ง¹⁶

ลักษณะของความรับผิด

ความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมสำหรับทรัพย์สินของแขกอาศัยจะเป็นไปตามที่กฎหมายการมอบการครอบครองทรัพย์สิน หรือ Law of Bailment และถือว่าความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมนี้เป็นภาระหน้าที่ตาม Law of Bailment อย่างหนึ่ง โดยจะพิจารณาถึงกฎหมายจารีตประเพณีในเรื่องผู้รับขนประกอบด้วย

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความรับผิดของเจ้าสำนักโรงแรมไม่ใช่ความรับผิดในลักษณะของผู้รับมอบการครอบครองทรัพย์สิน หรือ bailee โดยสิ้นเชิง ซึ่งถ้าไม่มีการส่งมอบการครอบครองให้กับ

^{*} Dilkes v. Hotel Sheraton ,482 App. Div.488 125 N.Y.S.2d 38 [1953]

^{**} Hotel Statler Company Inc., v. Safier ,134 N.E 460 [Ohio,1921]

¹⁶ John H. Sherry, The law of innkeepers , Six printing (London ,Cornell University Press Ltd., 1980) , p.269.

bailee ความรับผิดชอบก็ยังไม่เกิดขึ้น แต่กรณีความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การส่งมอบทรัพย์สิน

ในคดีหนึ่งเจ้าสำนักโรงแรมถูกตัดสินให้รับผิดชอบในทรัพย์สินของแขกอาศัยที่ถูกขโมยไป ถึงแม้ว่าเจ้าสำนักโรงแรมจะได้โต้แย้งว่าแขกอาศัยยังไม่ได้ส่งมอบทรัพย์สินให้ตน แต่ศาลพิจารณา เห็นว่าความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องจะปฏิบัติต่อสาธารณะ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับหน้าที่ในฐานะ bailee ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องมีการส่งมอบทรัพย์สินให้

นอกจากนี้ ศาลยังได้มีการนำเอาหลักกฎหมายเกี่ยวกับผู้รับขนมาใช้บังคับกับกรณีความ รับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมด้วย เช่น ในคดี *Hulett v. Swift* ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่าเจ้าสำนักโรงแรมจะ ต้องรับผิดชอบสำหรับทรัพย์สินที่แขกอาศัยได้ส่งมอบให้อยู่ความครอบครองและถือความเป็น ผู้รับประกันภัยต่อการสูญหาย

เมื่อมีความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยและเจ้าสำนักโรงแรมเกิดขึ้น เจ้าสำนักโรงแรมถือ เป็นผู้รับประกันภัย (insurer) ในความปลอดภัยของทรัพย์สินของแขกอาศัย ตามหลัก *infra hospitium* ดังนั้น เจ้าสำนักโรงแรมจึงต้องรับผิดชอบหากกรณีเกิดความเสียหายหรือสูญหายต่อ ทรัพย์สินของแขกอาศัย เว้นแต่ความเสียหายหรือสูญหายนั้นเกิดจากการกระทำ ความผิดหรือ ความประมาทเลินเล่อของแขกอาศัยเอง เหตุธรรมชาติ หรือเหตุสงคราม

ทฤษฎี *Infra Hospitium* หรือที่มีความหมายว่า *within the walls of the inn* นี้ ไม่ควร จะนำมาใช้หรือตีความโดยเคร่งครัดตามตัวอักษรมากเกินไป แต่น่าจะมีความหมายว่า " อยู่ภาย ใต้การควบคุมจัดการของเจ้าสำนักโรงแรม " (*under the administrative control of the hotelkeeper.*)¹⁷ อันนี้เป็นแนวคิดทางกฎหมายซึ่งนำมาใช้ในกรณีที่สัมภาระของแขกอาศัย สูญหายหรือเสียหายไปในขณะที่แขกอาศัยไม่ได้อยู่ในโรงแรมโดยสมบูรณ์ ซึ่งหลักดังกล่าวให้ เสรีภาพแก่เจ้าสำนัก โรงแรมในการกำหนดพื้นที่ที่ต้องการจะใช้หรือให้ถือเป็นอาณาบริเวณของ โรงแรมและควบคุมดูแลพื้นที่ดังกล่าว

อย่างไรก็ตามหลัก *Infra Hospitium* เป็นหลักกฎหมายทั่วไป แต่มักจะถูกนำมาใช้บ่อย ครั้งกับการป้องกันความเสียหายหรือสูญหายกรณีอันเกิดกับรถหรือยานพาหนะของแขกอาศัย แต่ ถึงกระนั้นก็ยังคงต้องพิจารณาสถานะและความสัมพันธ์ระหว่างแขกอาศัยกับเจ้าสำนักโรงแรม ด้วย

* *Governor House v. Schmidt*, 284 A.2d 660 [D.C., 1971]

¹⁷ Hendrik Zwarenstejn , *Fundamentals of Hotel Law*. New York : Ronald Press.,1963, p.165.

ตามทฤษฎี Infra Hospitium ศาลวางหลักไว้ว่า สัมภาระของแขกอาศัยไม่จำเป็นจะต้องอยู่ภายในโรงแรมเสมอไป บางกรณีอาจอยู่ในสถานที่อื่นซึ่งโรงแรมหรือตัวแทนเป็นผู้จัดหาให้ก็เป็น การเพียงพอแล้วที่จะถือว่าโรงแรมต้องรับผิดชอบ เช่น ในคดี Merchants Fire Assurance v. Zion's Securities Corporation¹ ซึ่งแขกอาศัยได้จอดรถไว้ที่ทางรับส่งลูกค้าบริเวณด้านหน้าโรงแรมตาม คำสั่งของเสมียนโรงแรม จำเลยซึ่งเป็นเจ้าสำนักโรงแรมได้โต้แย้งว่าโจทก์ไม่ได้ส่งมอบกุญแจให้ กับเสมียนดูแลห้องพัก ศาลชี้แจงว่าโจทก์ได้แจ้งกับเด็กชนกระเป่าแล้วว่ากุญแจอยู่ที่ใดและ เหตุดังกล่าวมีผลเสมือนว่าโจทก์ได้ส่งกุญแจให้กับเสมียนหรือลูกจ้างของทางโรงแรมซึ่งมีหน้าที่ ดูแลรถแล้ว โดยศาลพิพากษาว่าเมื่อกุญแจรถกลับคืนไปสู่ความครอบครองของเด็กชนกระเป่า แล้ว ถือว่ารถอยู่ในความดูแลของโรงแรม ดังนั้น เจ้าสำนักโรงแรมจึงต้องรับผิดชอบสำหรับความเสียหายในขณะที่ทรัพย์สินอยู่ในความดูแลของทางโรงแรม

Joseph Beale ในหนังสือ The law of Innkeepers วางหลักไว้ว่า “ ถ้าเจ้าสำนักโรงแรม ได้นำทรัพย์สินของแขกอาศัยซึ่งได้มอบให้ตนไปเก็บไว้ภายนอกโรงแรม หรือแยกออกจากโรงแรม อย่างสิ้นเชิงโดยไม่ได้เกิดจากคำสั่งหรือความยินยอมของแขกอาศัย เจ้าสำนักโรงแรมจะต้องรับผิดชอบ ในกรณีที่ทรัพย์สินสูญหายไป “

เดิมความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมตามกฎหมายจารีตประเพณีไม่ครอบคลุมถึง ทรัพย์สินที่ไม่ได้อยู่ในอาณาเขตของโรงแรมหรืออาคารที่ใช้เป็นที่พัก แต่ในหลาย ๆ รัฐ ความรับ รับผิดชอบดังกล่าวได้ถูกขยายให้ครอบคลุมไปถึงทรัพย์สินที่ไม่ได้อยู่ในบริเวณโรงแรมด้วย กรณีเช่น การที่ของได้หายไปในช่วงการขนส่งมายังโรงแรมโดยในช่วงการขนส่งอยู่ในความครอบ ครอบครองของตัวแทนของโรงแรม เป็นต้น

หลักความรับผิดในเบื้องต้น

ในหลายรัฐ เช่น Vermont, Texas, Indiana, Illinois, Maryland มีหลักว่า ในเบื้องต้น เจ้าสำนักโรงแรมจะต้องรับผิดชอบสำหรับความเสียหายหรือสูญหายในสัมภาระของแขกอาศัยซึ่งอยู่ใน ความครอบครองของตน แต่เจ้าสำนักโรงแรมอาจไม่ต้องรับผิดชอบได้ หากสามารถทำการพิสูจน์ได้ว่า ความเสียหายหรือสูญหายนั้นไม่ได้เกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่อหรือความผิดของตนหรือ ลูกจ้างหรือบุคคลที่รับผิดชอบ โดยหลักดังกล่าวปรากฏอยู่ในคำพิพากษากฎคดี Laird v. Eichold² ดังนี้

¹ Merchants Fire Assurance v. Zion's Securities Corporation ,163 P.2d 319 [Utah, 1945]

“ เจ้าสำนักริเวณมมีความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัดต่อสัมภาระของแขกอาศัยตามนโยบายที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่ก็ถือว่าการเพียงพอสำหรับการปกป้องผลประโยชน์ของสาธารณชนแล้วถ้าได้กำหนดให้เจ้าสำนักริเวณมต้องรับผิดชอบในเบื้องต้น และถือว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าสำนักริเวณมที่จะต้องทำการพิสูจน์ว่าความเสียหายดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นจากความผิดของตนไม่ว่าในสวนใดก็ตาม และตนได้ใช้ความระมัดระวังดูแลตามสมควรแล้ว เนื่องจากตามหลักของความยุติธรรมควรจะให้ออกาสเจ้าสำนักริเวณมในการพิสูจน์มากกว่าที่จะถือว่เจ้าสำนักริเวณมต้องรับผิดชอบโดยสิ้นเชิงต่ออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่ใช่ความผิดของตน ”

การเริ่มต้นแห่งความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบของเจ้าสำนักริเวณมเริ่มต้นมีขึ้นเมื่อแขกอาศัยได้ส่งมอบสัมภาระให้อยู่ในความครอบครองของเจ้าสำนักริเวณม แม้ว่าในขณะนั้นจะยังไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าสำนักริเวณมกับแขกอาศัยเกิดขึ้นก็ตาม ซึ่งเหตุดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้ในกรณีเช่น เจ้าสำนักริเวณมได้ส่งรถไปรับแขกอาศัยมาจากสนามบิน รถไฟ หรือท่าเรือ เพื่อกลับมายังริเวณมและคนเดินทางได้ส่งกระเป๋าให้กับบุคคลที่ได้รับอำนาจมาจากเจ้าสำนักริเวณม ถือได้ว่าความรับผิดชอบของเจ้าสำนักริเวณมเกิดขึ้นทันที ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขว่าคนเดินทางผู้นั้นจะต้องเข้าพักเป็นแขกอาศัยของริเวณมในเวลาต่อมา และถึงแม้ว่าในเวลาทีส่งมอบสัมภาระให้ ผู้นั้นจะได้มีความตั้งใจโดยสุจริตที่จะเข้าพักเป็นแขกอาศัย แต่ถ้าได้เปลี่ยนใจในภายหลังและไม่ได้เข้าพัก ก็ถือว่เจ้าสำนักริเวณมไม่มี ความรับผิดชอบสำหรับสัมภาระดังกล่าว **

กรณีที่เจ้าสำนักริเวณมยังคงต้องรับผิดชอบ

ถึงแม้ว่าจะไม่มีความจำเป็นทีจะต้องส่งมอบทรัพย์สินให้กับเจ้าสำนักริเวณมเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบ แต่เจ้าสำนักริเวณมก็ยังคงต้องมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลทั่วยไป ยกเว้นในกรณีที่แขกอาศัยได้ตกลงทีจะทำกรดูแลสัมภาระด้วยตนเองหรือได้ทำข้อตกลงพิเศษซึ่งทำให้เจ้าสำนักริเวณมไม่ต้องมีหน้าที่ควบคุมดูแลสัมภาระแล้ว เจ้าสำนักริเวณมก็จะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ เช่น เจ้าสำนักริเวณมได้แจ้งให้แขกอาศัยทราบว่ไม่สามารถรับสัมภาระได้เนื่องจากถึงเวลาพัก

^{*} 10 Ind.212, 215 (1858).

^{**} Tulane Hotel Co. v. Holohan , 112 Tenn. 214, 79 S.W.113 (1903).

แล้วแต่แขกอาศัยได้แจ้งว่าแขกอาศัยจะดูแลสัมภาระด้วยตนเองและขอรับกุญแจไปจากเจ้าสำนักโรงแรม ต่อมาเมื่อสัมภาระหายไปศาลตัดสินว่าเจ้าสำนักโรงแรมไม่ต้องรับผิดชอบ

อีกตัวอย่างหนึ่ง โจทก์ได้วางเสื้อคลุมและถุงมือไว้ ต่อมาปรากฏว่าถุงมือได้หายไปโดยโจทก์มิได้ส่งมอบสิ่งของเหล่านั้นไว้ให้แก่จำเลย (เจ้าสำนักโรงแรม) หรือลูกจ้างจำเลย และไม่ได้ขอให้จำเลยดูแลด้วย ในการเรียกค่าเสียหายจากเจ้าสำนักโรงแรม โดยปกติแล้วไม่จำเป็นต้องมีความปรากฏว่าได้มีการส่งมอบสัมภาระให้อยู่ในความครอบครองดูแลของเจ้าสำนักโรงแรม ดังนั้นแม้โจทก์จะไม่ได้ส่งมอบหรือขอให้เจ้าสำนักโรงแรมรับสัมภาระไว้ เจ้าสำนักโรงแรมก็ยังคงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย แต่ทั้งนี้ ไม่ได้หมายความว่าแขกอาศัยจะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบหรือหน้าที่ต่อสัมภาระของตนโดยสิ้นเชิงในทันทีที่เข้ามาในโรงแรม เนื่องจากแขกอาศัยยังคงผูกพันที่จะต้องให้การดูแลและใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อความปลอดภัยในสัมภาระของตน

กรณีที่ทรัพย์สินสูญหายเนื่องจากอัคคีภัย ในบางรัฐที่เข้มงวดการกำหนดความรับผิดชอบ เช่น นิวยอร์ก เจ้าสำนักโรงแรมยังคงต้องรับผิดชอบต่อความสูญหายในทรัพย์สินของแขกอาศัยอันเกิดจากอัคคีภัยแม้จะไม่ได้ประมาทเดินเล่อกก็ตาม แต่ในรัฐอื่นตัดสินว่าเจ้าสำนักโรงแรมควรจะต้องรับผิดชอบเฉพาะในกรณีที่เกิดจากความประมาทเดินเล่อกหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่เท่านั้น ดังนั้น ในกรณีนี้จึงมีการตกลงให้สันนิษฐานไว้ในเบื้องต้นว่า เจ้าสำนักโรงแรมยังคงต้องรับผิดชอบ เว้นแต่ จะสามารถพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้เกิดจากความประมาทเดินเล่อกของตน

ข้อจำกัดความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมกรณีทรัพย์สินของแขกอาศัยสูญหาย

เจ้าสำนักโรงแรมอาจออกระเบียบที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินธุรกิจของตนเหมือนดังกรณีของผู้รับขนหรือธุรกิจอื่น ๆ ได้ ทั้งนี้ กฎหรือระเบียบดังกล่าวจะต้องไม่มีผลกระทบต่อลักษณะหรือขอบเขตภาระหน้าที่ที่กำหนดโดยกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามอาจมีผลกระทบต่อกรกระทำของตนเองและแขกอาศัยได้

รูปแบบโดยทั่วไปของระเบียบดังกล่าวได้กำหนดให้แขกอาศัยต้องฝากทรัพย์สินมีค่าไว้ที่โรงแรมหรือสำนักงานของโรงแรมเพื่อจะนำไปเก็บไว้ในตู้นิรภัย และการไม่ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว จะทำให้เจ้าสำนักโรงแรมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ เหตุที่กำหนดเช่นนี้เนื่องจากเจ้าสำนักโรงแรมไม่มีอำนาจควบคุมเหนือทรัพย์สินที่อยู่ในห้องของแขกอาศัย จึงไม่สามารถคาดเดาได้ถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ ผู้พิพากษาในคดี Fuller v. Coats ได้กล่าวไว้ว่า การที่

Read v. Amidon ,41 Vt.15, 98 Am. Dec. 560.

โรงแรมเป็นสถานที่ที่เปิดให้บริการแก่สาธารณชนอยู่ตลอดเวลา และเจ้าสำนักโรงแรมมีหน้าที่ในการดูแลรักษาทรัพย์สินของคนเดินทางและแขกอาศัย จึงอาจเป็นการจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีวิธีการพิเศษ หรือกฎระเบียบที่กำหนดให้แขกอาศัยจะต้องปฏิบัติตามเพื่อความปลอดภัยในทรัพย์สิน โดยวิธีการหรือระเบียบดังกล่าวจะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และแขกอาศัยได้รับทราบและตกลงด้วยเพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายและประโยชน์ต่อสาธารณชน ถ้าแขกอาศัยไม่ปฏิบัติตาม เจ้าสำนักโรงแรมอาจไม่รับผิดชอบและถือว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของแขกอาศัยเองตามที่กล่าวมานี้ เห็นได้ว่าข้อต่อสู้ของเจ้าสำนักโรงแรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับความประมาทเลินเล่อของแขกอาศัยเสียเลยทีเดียว แต่ขึ้นอยู่กับที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบอันสมควรของเจ้าสำนักโรงแรมด้วย

หนังสือแจ้งหรือข้อความที่ปิดประกาศไว้ในบริเวณโรงแรมจะมีผลต่อทรัพย์สินของแขกอาศัยเฉพาะที่สามารถฝากไว้ในตู้เซฟหรือในความดูแลของทางโรงแรมได้โดยสะดวกเท่านั้น และจะไม่มีผลต่อทรัพย์สินซึ่งแขกอาศัยต้องการจะเก็บไว้กับตัวเอง เช่น เสื้อผ้าหรือของใช้ประจำวันส่วนตัว และการแจ้งดังกล่าวจะต้องกระทำโดยเหมาะสม หนังสือแจ้งหรือประกาศที่ติดไว้ที่ประตู ไม่ถือว่าเป็นข้อต่อสู้ของเจ้าสำนักโรงแรม เว้นแต่จะมีข้อเท็จจริงปรากฏว่าแขกอาศัยได้เห็นประกาศดังกล่าวแล้วแต่ได้ละเว้นไม่ปฏิบัติตามที่ประกาศแจ้งไว้เนื่องจากความประมาทเลินเล่อ ทั้งนี้ หนังสือแจ้งจะต้องมีข้อความและประกาศไว้อย่างชัดเจน

คดี Station v. Leland โจทก์ฟ้องคดีเพื่อเรียกเงินที่หายไปคืนจากโรงแรมจำเลย โดยมีข้อเท็จจริงว่า ในขณะที่โจทก์มาถึงโรงแรมและได้ลงชื่อเข้าพักในสมุดของโรงแรมก่อนที่จะได้รับกุญแจห้องพัก โดยด้านบนของสมุดเข้าพักแต่ละหน้าพิมพ์คำว่า “ ต้องนำเงิน อัญมณี และสิ่งของมีค่าเก็บไว้ในตู้เซฟของโรงแรม มิฉะนั้นทางโรงแรมจะไม่รับผิดชอบต่อความสูญหาย ” นอกจากนี้ยังมีประกาศที่คล้ายคลึงกันติดอยู่ที่ประตูของห้องพักและในกระดานที่วางไว้ในห้องพักด้วย โจทก์ให้การว่าได้สังเกตเห็นข้อความดังกล่าวแล้วแต่ไม่ได้สนใจ ดังนั้น จึงไม่ได้ฝากเงินและของมีค่าไว้อีกทั้งไม่ได้แจ้งกับทางโรงแรมด้วยว่ามีเงินอยู่ในห้อง ต่อมาทรัพย์สินดังกล่าวได้สูญหายไปจากห้องพัก โจทก์จึงฟ้องให้เจ้าสำนักโรงแรมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย

จำเลยอ้างว่าจำเลยได้รับการยกเว้นความรับผิดชอบสำหรับเงินที่หายไป เนื่องจากได้มีการแจ้งต่อแขกอาศัยแล้วว่าจำเลยจะไม่รับผิดชอบต่อเงินและของมีค่าใดๆ เว้นแต่จะได้ฝากไว้ในตู้เซฟหรือในความดูแลของโรงแรม

ศาลพิจารณาเห็นว่าหน้าที่ของเจ้าสำนักโรงแรมในการป้องกันทรัพย์สินดังกล่าวสูญหายมีขึ้นพร้อมกับสิทธิที่จะจัดสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเก็บรักษาซึ่งเห็นว่าปลอดภัยที่สุดไว้ภายในโรงแรมและเมื่อปรากฏว่าเจ้าสำนักโรงแรมได้จัดหาสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สินและได้แจ้งให้แขกอาศัยทราบแล้ว จึงถือว่าแขกอาศัยผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่สมควรดังกล่าว

นอกจากนี้ กรณีเสื้อผ้าและสิ่งของที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันและความสะดวกสบายของแขกอาศัย เห็นว่าไม่ควรนำสิ่งเหล่านั้นไปจากการครอบครองของแขกอาศัย เนื่องจากจะเป็นการรบกวนหรือแทรกแซงการใช้และความสะดวกของแขกอาศัย แต่กรณีสัมภาระที่นำมาเพื่อการค้าขายหรือเงินหรือห่อของมีค่าควรอยู่ในชายที่จะอนุญาตให้เจ้าของกิจการกำหนดให้ทำตามระเบียบที่ตั้งไว้ ซึ่งในคดีที่ยกมาแขกอาศัยได้เห็นและได้อ่านประกาศแจ้งแล้ว ดังนั้น จึงผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือระเบียบดังกล่าวโดยการฝากห่อเงินไว้กับทางโรงแรม การสูญหายเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่อของแขกอาศัยเองในระหว่างที่พักอยู่ในโรงแรม ควรจะถือว่าเจ้าสำนักโรงแรมไม่มีความผิดหรือความประมาทเลินเล่อแต่อย่างใด

อีกตัวอย่างหนึ่งซึ่งโรงแรมได้ประกาศแจ้งไว้ว่า " การฝากของเป็นความเสี่ยงของเจ้าของเอง โรงแรมจะไม่รับผิดชอบสำหรับความสูญหายหรือเสียหาย " ศาลพิจารณาคดีนี้ว่า ระเบียบที่กำหนดให้เจ้าสำนักโรงแรมไม่มีความรับผิดชอบสำหรับความสูญหายในทรัพย์สินของแขกอาศัยหรือระเบียบที่เป็นการจำกัดหน้าที่หรือความรับผิดชอบของตน ถือว่าเป็นโมฆะ เนื่องจากไม่มีเหตุผลและขัดแย้งต่อประโยชน์สาธารณะ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ไม่ถือว่าเป็นการปฏิเสธอำนาจของเจ้าสำนักโรงแรมในการที่จะกำหนดระเบียบที่เหมาะสมเกี่ยวกับการใช้สิทธิของแขกอาศัยโดยมีเหตุผล และเมื่อแขกอาศัยไม่ปฏิบัติตามระเบียบนั้นสำหรับการรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของตนดังกล่าว เจ้าสำนักโรงแรมก็ไม่มีความรับผิด

วิเคราะห์หลักกฎหมายโรงแรมของต่างประเทศเปรียบเทียบกับกฎหมายไทย

จากการศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายอันเกี่ยวกับกิจการโรงแรมในประเทศไทยประกอบกับการศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายอันเกี่ยวกับกิจการโรงแรมของประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา และนำกฎหมายดังกล่าวมาเปรียบเทียบกัน ทำให้เห็นข้อแตกต่างเป็นกรณีดังต่อไปนี้

1. ในกฎหมายอังกฤษ นอกจากจะได้ให้คำนิยามความหมายของคำว่า " โรงแรม "ไว้แล้วว่าจะต้องมีองค์ประกอบอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นโรงแรม ยังได้มีการกำหนดลงไปเป็นข้อ ๆ อีกว่าสถานที่พักแรมประเภทใดหรือที่มีลักษณะอย่างไรจึงจะไม่ถือว่าเป็นโรงแรม ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจและตีความได้ง่ายขึ้นในการที่จะพิจารณาว่าสถานที่ใดจะเป็นโรงแรมหรือไม่ ซึ่งตามกฎหมายไทยก็ได้บัญญัติไว้เช่นกันในพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 มาตรา 25 และมาตรา 26 แต่ยังไม่ชัดเจนเท่ากับกฎหมายของอังกฤษ

2. ทั้งกฎหมายอังกฤษและกฎหมายอเมริกันต่างก็กำหนดให้โรงแรมจะต้องรับคนเดินทาง

ไว้เข้าพักในโรงแรม หากว่าคนเดินทางนั้นมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดคือต้องเป็นผู้ที่เต็มใจ และสามารถจ่ายค่าตอบแทนการบริการของโรงแรมได้อย่างเหมาะสม และนอกจากนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีสมควรแก่การรับไว้ที่พัก (กฎหมายอังกฤษ) กฎหมายอังกฤษยังได้วางหลักเกณฑ์ต่อไปอีกว่า หากสถานที่พักแรมชั่วคราวใดปฏิเสธไม่รับผู้พักโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรหรือเลือกรับผู้พักถือว่าสถานที่ดังกล่าวไม่ใช่โรงแรมตามกฎหมายนี้ และนอกจากนี้อาจมีความผิดตามกฎหมาย Sex Discrimination Act 1975 หรือ Race Relations Act 1976 ด้วย แต่กฎหมายไทยไม่มีกฎหมายให้ต้องรับผิดในกรณีดังกล่าว อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติกฎหมายใดห้ามเจ้าสำนักโรงแรมปฏิเสธหรือเลือกรับคนเดินทางด้วย

3. กฎหมายอังกฤษมีพระราชบัญญัติคือ The Hotel Proprietors Act 1956 ซึ่งได้กำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของเจ้าสำนักโรงแรมต่อคนเดินทางและแขกอาศัยไว้โดยเฉพาะ เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2478 เห็นว่าไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว แต่มีบทบัญญัติกำหนดหน้าที่ของเจ้าสำนักโรงแรมเอาไว้ ซึ่งหน้าที่นั้นส่วนใหญ่เป็นหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงแรมในเรื่องของใบอนุญาตประกอบการ และการดำเนินกิจการโรงแรม ซึ่งจะเน้นไปในทางให้รัฐเข้ามาควบคุมดูแล แต่ไม่ได้กำหนดในเรื่องที่เกี่ยวกับเอกชนและเอกชน หรือเจ้าสำนักโรงแรมกับคนเดินทางและแขกอาศัยเท่าที่ควร

4. กฎหมายอังกฤษให้ความแตกต่างระหว่าง " คนเดินทาง " และ " แขกอาศัย " ไว้ โดยบุคคลจะถือว่าเป็นแขกอาศัยได้ก็ต่อเมื่อได้มีการตกลงผูกพันกับทางโรงแรมในการที่จะใช้ที่พักหลับนอนของทางโรงแรมแล้ว กฎหมายอังกฤษให้ความสำคัญในเรื่องความแตกต่างระหว่างแขกอาศัยและคนเดินทางนี้ เพราะเนื่องจากว่า กฎหมายกำหนดให้เจ้าสำนักโรงแรมจะมีความรับผิดชอบต่อความสูญหายหรือบุบสลายในทรัพย์สินก็เฉพาะแต่เมื่อเป็นทรัพย์สินของแขกอาศัยเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายไทยที่มีนักกฎหมายหลายท่านวิเคราะห์และให้ความเห็นว่าคำว่า " คนเดินทางและแขกอาศัย " นี้ เป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน